

Betrekken bij
PS-vergadering van
8 maart 2023

Transcript (woordelijk verslag)

van de vergadering van de
Statencommissie Financiën, Cultuur, Bestuur en Economie

gehouden op 22 februari 2023

Transcript

Vergadering van de Statencommissie Financiën, Bestuur en Economie

Woensdag 22 februari 2023

Locatie: Statenzaal

Aanwezig:

de heer S.J. Vegter (voorzitter)
mevrouw B. van den Berg-Slagter (ChristenUnie)
de heer T.P. Blinde (JA21)
de heer B. van Dekken (CDA)
mevrouw G.J. Dijkers (SP)
mevrouw H.T. Haan (GroenLinks)
de heer R. du Long (PvdA)
de heer H. Loof (PvdA)
mevrouw W.M. Meeuwissen-Dekker (VVD)
de heer R.C.R.J. van der Meijden (SP)
mevrouw C.M.J. Mentink-Broekhuis (CDA)
de heer H.R. Nijmeijer (GroenLinks)
de heer H. Omlo (JA21)
mevrouw S.J. Peeks (Partij voor de Dieren)
de heer S.R. Pormes (GroenLinks)
de heer H. Post (ChristenUnie)
de heer H.J. Pragt (D66)
mevrouw J.A. Roggen (PvdA)
de heer A.K. Schoenmaker (Sterk Lokaal Drenthe)
de heer J.H. Steenbergen (Sterk Lokaal Drenthe)
mevrouw A. Udinga (VVD)
mevrouw S.J. Uildriks (D66)
de heer N.A. Uppelschoten (PVV)
de heer H. Velzing (Forum voor Democratie)
de heer C. Vianen (VVD)
mevrouw R.R.M. Zuiker (Partij voor de Dieren)
de heer G. Zuur (CDA)

de heer T.H. Corporaal, statenadviseur

Voorts aanwezig de leden van GS:

mevrouw N. Vedelaar (PvdA)
de heer H.G. Jumelet (CDA)
de heer J.N. Kuipers (GroenLinks)
de heer T. Stelpstra (ChristenUnie)

Afwezig:

mevrouw S.D. Kort (STIP)

de heer H. Brink (VVD), gedeputeerde

1. Opening

De voorzitter. Ik open de vergadering van de commissie Financiën en Cultuur, Bestuur en Economie van 22 februari 2023. De laatste commissievergadering van deze commissie in deze bestuursperiode. Welkom als eerste aan alle fractieondersteuners, die weer trouw ons bijstaan. Welkom aan de pers, welkom aan de ondersteunende ambtenaren voor de gedeputeerden. Welkom voor gedeputeerden en Statenleden en welkom voor hen die digitaal meekijken. En natuurlijk een enorm welkom voor de mevrouw die nu de koffie komt brengen, want zonder haar zou het helemaal niet lukken. Er is voor deze vergadering één afmelding ontvangen. Dat is een vrij continue afmelding, het betreft mevrouw Kort van de fractie van STIP. En voor zover ik begrepen heb, is verder iedereen aanwezig. Gedeputeerde Brink is afwezig en die wordt vervangen door onze superinvaller en plaatsvervanger gedeputeerde Jumelet. Hij vindt het goed.

2. Vaststelling van de agenda

De voorzitter. Dan kom ik aan de vaststelling van de agenda. [Gelach en gepraat in de zaal]. Er heeft zich vandaag één inspreker gemeld, voor agendapunt 8. Dat betreft de heer Stadman. Met zo'n naam gaat het natuurlijk over de binnensteden. Dat kan niet anders. En hij spreekt namens het Lokaal Retailbelang, voor centrumoverleg provincie Drenthe. Dat is bij agendapunt 8. Zijn er wijzigingen of aanvullingen op deze agenda van uw kant? Dat is niet het geval. Dan is de agenda bij deze vastgesteld.

3. Mededelingen

De voorzitter. Dan komen we aan de mededelingen. Dan moet ik even twee seconden pauze inlassen, want gedeputeerde Kuipers wil een mededeling doen over de brief van de Adviesraad Toegankelijkheid Drenthe, die op de Lis stond van 18 januari jongstleden. Het woord is aan de heer Kuipers.

Gedeputeerde Kuipers. Dank u wel voorzitter. De Adviesraad Toegankelijkheid heeft een aantal rapporten overhandigd aan de Staten, ook aan het college. Die rapporten, waren onder andere gevraagd door het Drents Museum, die gaat daar natuurlijk mee aan de slag, door ons college en wij gaan er ook mee aan de slag. Maar ook een tweetal rapporten was in opdracht van Provinciale Staten, en dat ging over de toegankelijkheid van uw eigen website en het ging over de toegankelijkheid van het provinciehuis. Dus die zijn op dit moment in uw handen. U heeft dit advies ook voor kennisgeving aangenomen. Maar voorzitter, het voorstel van het college is om dat rapport, als het gaat om de toegankelijkheid van het provinciehuis, alsnog in handen te stellen van het college van GS, zodat wij dat ook ter hand kunnen nemen en te zijner tijd met een reactie in uw richting zullen komen. Ik denk niet dat u daar bezwaar tegen zult hebben. Daarom in de vorm van een mededeling. Dank u wel.

De voorzitter. Waarvan akte, dank u wel. En dan heb ik nog een aanvullende opmerking bij de opening. Natuurlijk moet ik ook mijn Statenondersteuner mijnheer Tymen Hein Corporaal welkom heten en uiteraard ook de medewerkers van de griffie en de techniek, die fors rechts achter mij zitten. Mijnheer Pragt.

De heer Pragt: ik heb nog wel een vraag aan gedeputeerde Kuipers. Wat wordt verstaan onder te zijner tijd? Is er ook een tijdspad op, zodat we het ook op kunnen nemen in de toezegging.

De voorzitter: Gedeputeerde Kuipers.

Gedeputeerde Kuipers: Voorzitter, u heeft het rapport in eerste aanleg ter kennisgeving aangenomen. Ik heb het net ter hand, dus we zullen met collega Jumelet zorgen dat dit goed wordt opgepakt en dan zal ik even een stickertje plakken op de Toezeggingenlijst bij de griffier wanneer we daarop terugkomen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan een opmerking nog van gedeputeerde Jumelet.

Gedeputeerde Jumelet: Voorzitter, want over de toegankelijkheid van deze zaal is natuurlijk nadrukkelijk al aandacht gevraagd. Mevrouw Kleine Deters u was denk ik goed om even zo de wandeling te maken, om het dan ook nog even aan de orde te brengen. Maar het is misschien ook goed om u even op de hoogte te brengen van het feit, dat weet u allemaal wel, maar nog een keer, dat hier ook uitbreiding is van het aantal zitplaatsen wat betreft natuurlijk het aantal Statenleden na de verkiezingen. Dus het een en ander wordt ter hand genomen. Maar dat betekent ook dat we heel goed moeten kijken hoe we dat gaan doen. Maar wat dat dan ook betekent... Dus in tijd staat het ons wel voor de bril dat dat op heel korte termijn moet gebeuren. Of dan alles kan worden meegenomen, is wel even een vraagstuk. Dus het staat in ieder geval dit punt, dit bijzondere punt, wel op ons netvlies, maar we moeten we ook constateren dat het ook wat voorbereiding vraagt. Dus ik maak maar even van de gelegenheid gebruik voorzitter om dat ook aan u mee te geven.

De voorzitter: Zijn er nog aanvullende vragen van uw zijde? Dat is niet het geval.

4. Besluitenlijst van de vergadering van 18 januari 2023 en de Lijst van toezeggingen

De voorzitter: Dan gaan we verder met agendapunt 4, de besluitenlijst van de vergadering van 18 januari en de lijst van toezeggingen. Heeft iemand iets te melden over de besluitenlijst? Ik geef het woord aan mevrouw Meeuwissen van de VVD-fractie.

Mevrouw Meeuwissen: Dat is iets te voorbarig. Het gaat over de lijst van toezeggingen.

De voorzitter: Oké, u bent iets te voorbarig. Had er verder nog iemand iets te melden over de besluitenlijst? Dat is niet het geval. Dan krijgt u nu het woord over de lijst van toezeggingen.

Mevrouw Meeuwissen: Dank u wel voorzitter. Ik heb een vraag over toezegging nummer 5, overlast bezorgende asielzoekers, de veiligelanders. We hebben dat op 21 november besproken en de commissaris zou de uitkomst van het overleg met diverse partijen delen met PS. Er staat als datum achter 1 februari 2022. Dat is al best een tijdje geleden. En nu speelt het opnieuw op in de publiciteit. Nu gaat het over een Nieuw-Weerdinge, eerder ging het over bus- en treinoverlast, waar de burgemeesters is ook een brief over hebben gestuurd. Dus we zijn eigenlijk wel heel erg benieuwd naar wat nu de huidige stand van zaken is en ook wat de rol van de commissaris of van het college daarin is richting Den Haag. Want het loopt opnieuw de spuigaten uit, of nog steeds moet ik zeggen. Deze toezegging staat nog open, dus wij willen wel heel graag dat daar verder iets mee gedaan wordt.

De voorzitter: Kan iemand uit het college daarop reageren? Anders zullen we mevrouw Klijsma moeten vragen. Mevrouw Vedelaar.

Gedeputeerde Vedelaar: Laten we dat sowieso afspreken, dat we onze commissaris vragen om daar aanvullend... Na wat ik nu met u kan delen. Want ik denk dat ten aanzien van de bussen en de treinen er heel intensief overleg is geweest. Dat heb ik zelf ter hand genomen, in december 2021 en in de maanden daarna, wat ook geresulteerd heeft tot aanvullende afspraken qua inzet op de perrons, in de bussen en op de trein en ook in cofinanciering met het Rijk. Dus dat was eigenlijk dat we niet... We hebben dat wel met u gedeeld, in de brief niet heel erg expliciet hierbij stilgestaan, maar dat is best wel een succes geweest. Laat ik het zo zeggen. Want dat was altijd naar elkaar kijken: Wie is verantwoordelijk? En daar is ook een brief in de Kamer over gekomen: Wat te doen met overlast gevende veiligelanders? Ik kan u vertellen over de overleggen, want ik weet de commissaris heeft daar heel nauwgezet overleggen over. Dus ik denk dat wij haar kan vragen om in aanvulling op dat wat ik nu met u deel en ook in reactie op de toezegging destijds gedaan is, wat uitgebreider te reflecteren op dit onderwerp en de huidige stand van zaken. En dat we dat naar u toe laten komen.

De voorzitter: En daar kan mevrouw Meeuwissen mee instemmen denk ik. Dat is het geval. Zijn er verder nog vragen of opmerkingen naar aanleiding van de Lijst van toezeggingen? Dan hebben we deze bij kennisgeving aangenomen en we hebben zojuist ook de besluitenlijst vastgesteld.

5. Ingekomen stukken

De voorzitter: Dan komen we aan de lijst met ingekomen stukken: brieven onder A.1 t/m A.14, B.1 t/m B.3 en C.1 en C.2. Die laatste twee kom ik straks nog even op terug. Dan zijn er vragen gesteld door de fractie van de Partij van de Arbeid omtrent brief A.8, Besluitvorming kazernes in Assen en Havelte. Ik geef het woord aan de heer Loof.

De heer Loof: Vanaf hier voorzitter of?

De voorzitter: Ingekomen stukken kan wel vanaf de plek.

De heer Loof: Dank u wel. Voorzitter, onze complimenten nogmaals aan het college voor een geslaagde lobby voor het behoud van de kazernes, de versteviging van de kazerne in Havelte en het behoud van de Rijkswerkgelegenheid. We hebben een enkele vraag over het laatste onderdeel, de Rijkswerkgelegenheid, want dat lijkt ons nog het meest kwetsbare van het gezamenlijk bestuurlijk voornemen, zoals het wordt genoemd. In totaal gaat het om ruim 350 fte, waarover partijen nu nog in gesprek zijn, zo begrijpen wij. Onze vragen hierover zijn: Hoe hard zijn de afspraken hierover? Wat gebeurt er als er onverhoopt toch geen Rijkshub tot stand komt of de bestaande Rijksdienst wordt niet uitgebreid? En hoe belangrijk is het om de vinger aan de pols te houden? En wie doet dat dan? Tot zover voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Volgens mij geef ik nu het woord aan mijnheer Jumelet. Gaat uw gang.

Gedeputeerde Jumelet: Dank u wel voorzitter. De vragen zijn aanleiding inderdaad van de berichtgeving en zeker ook het mooie succes wat betreft het blijven van de kazerne. Ik heb begrepen, als het gaat over hoe hard zijn de afspraken hiervoor, dat er door verschillende partijen het bestuurlijk voornemen is ondertekend. En dat is natuurlijk bekend, maar dat geldt ook voor de provincie Overijssel, de gemeenten Westerveld, Assen en Steenwijkerland en natuurlijk de staatssecretaris van Defensie de heer Van der Maat en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties mevrouw Bruins Slot. Dus zeg maar: Hoe hard zijn de afspraken? Er is getekend, ook door de provincie Drenthe, dus met deze partijen, en ik denk dat het goed is om dat in ogen-schouw te nemen. Als het dan gaat over mocht er onverhoopt geen Rijkshub tot stand komen of de bestaande Rijksdienst wordt niet uitgebreid, U moet weten dat de Rijkshub is in zoverre al gerealiseerd, omdat het gebouw bij het NS-station al gehuurd is door het ministerie van BZK en de verbouwing inmiddels gestart is, kan ik meedelen. Daarnaast is er een toezegging dat de Mandemaat in Assen ook voor € 35 miljoen zal worden gerenoveerd. Dus er zijn toch al allerlei ontwikkelingen waarvan je zou kunnen zeggen op dit moment: Dan gaan we ervan uit dat dat ook gebruikt gaat worden. Er zijn natuurlijk daarover ook intensieve bestuurlijke en ambtelijke gesprekken gaande om het ook echt daadwerkelijk in te vullen. En uw laatste vraag is natuurlijk: Hoe belangrijk is het, om ook de vinger aan de pols te houden en wie doet dat? Zeg maar in die setting van, zoals het ook ondertekend is, geeft dat aan dat het ook heel serieus wordt genomen. Met de investeringen zoals genoemd, kun je ook zeggen dat dat daadwerkelijk blijkt. Maar we zullen elkaar steeds moeten aan blijven spreken op het resultaat. Dus ik denk dat het goed is dat deze vraag gesteld is, maar ook zeker dat we er uitvoering aan geven, aan die gezamenlijke verantwoordelijkheid met de gemeenten, met het Rijk en zeker ook als provincies. Dus dank in ieder geval voor de vraag en we houden elkaar daar scherp op, voorzitter.

De voorzitter: Voldoende zo mijnheer Loof?

De heer Loof: Voorzitter, 'Turf, jenever en achterdocht, daar is Drenthe uitgewrocht', maar het klinkt allemaal heel geruststellend voor dit moment. Dank u.

De voorzitter: Fijn, dank u wel. Dan gaan wij verder met de brief onder A.10, Jaarplan 2023 MKB Fonds Drenthe. Een vraag van de fractie van het CDA. Ik geef het woord aan de heer Zuur.

De heer Zuur: Dank u wel voorzitter. In de aanbiedingsbrief bij het jaarplan MKB Fonds staat onder andere: Het MKB Fonds verwacht in 2023 een economische recessie door onder andere een tekort aan grondstoffen, stijgende energieprijzen en krapte op de arbeidsmarkt. Dit zorgt voor grote uitdagingen voor Drentse ondernemers, maar zal ook kansen bieden. In de loop van 2022 heeft het MKB Fonds een nieuw instrument ontwikkeld, de perspectieflening. Voor deze lening worden zekerheden gevraagd waardoor het fonds minder risico loopt en daardoor een lagere rente kan aanbieden. Onder andere de NOS berichtte onlangs nog: Recessie afgewend, Nederlandse economie groeit nog behoorlijk. Wij hebben daarover de volgende vragen. Kan het college van GS aangeven waarop de verwachting van een recessie is gebaseerd? Wat is de reden dat er een nieuw instrument zoals de perspectieflening is ontwikkeld? Is het college van GS het met de CDA-fractie eens dat maatwerk geleverd moet blijven? Kan het gebruik van bestaand instrumentarium het komende jaar tussentijds gemonitord worden en de Provinciale Staten daarover gerapporteerd? Deze lening en ook de nieuwe garantielening vereisen meer zekerheden, waardoor de rente minder hoog kan worden, want minder risico. Maar kan het bedrijfsleven wel voldoen aan deze zekerheden? En als laatste. Gezegd wordt dat het MKB Fonds onvoldoende heeft gepresteerd. Uit de financiële vooruitblik op 2023 blijkt het MKB Fonds nog niet beter te

presteren op opbrengsten en de voorzieningen. Zelfs slechter op beide. Hoe verklaart u dit?
Dank u wel.

De voorzitter. Dank u wel. Ik geef het woord aan de vervanger van de heer Brink, de heer Jumelet.

Gedeputeerde Jumelet. Voorzitter, die constateert dat het nog wel wat vragen zijn, het zijn er zes in getal, maar ik zal een poging wagen. De vragen die gaan over het Jaarplan MKB Fonds Drenthe. De eerste vraag: Kan het college aangeven waarop de verwachting van een recessie is gebaseerd? Dit verwacht het MKB Fonds zelf bij het opstellen van het jaarplan eind 2022. En natuurlijk zijn er berichten dat het wellicht kan toch weer meevalt, maar we baseren ons in dit stuk natuurlijk toch echt op de verwachting, in ieder geval die ook het MKB Fonds zelf heeft opgesteld in haar Jaarplan. En als u de tekst bekijkt dan schrijven ze dat zelf ook op in dat stuk. Waarom dan toch het nieuwe instrument de perspectieflening is ontwikkeld? U kunt zeggen dat is ontwikkeld ook vanuit de behoefte vanuit de markt. Dus ik denk dat het goed is dat we dat zelf niet hebben, maar dat is vanuit de behoefte van de markt opgekomen. En ja, het MKB Fonds probeert natuurlijk zoveel mogelijk in te springen op de behoeften van ondernemers door verschillende financieringsmogelijkheden te hebben en aan te bieden. En voor de duidelijkheid, bij de perspectieflening kan een lagere rente worden aangeboden. Dus het kan helpen om uiteindelijk toch weer stappen te zetten. Moet er ook maatwerk worden geleverd? Moet dat ook blijven? Dat is in ieder geval duidelijk denk ik, dat door die soort lening waarover we net spraken, dat ook mogelijk is. Dat is ook vanuit de behoefte van ondernemers, dus ik denk dat het een goed antwoord is als we zeggen: Juist met deze mogelijkheid bieden we nog extra maatwerk. Kan het gemonitord worden en aan de Staten worden gerapporteerd? We zijn bezig met de voorbereiding voor een onderzoek naar de werking van het fonds en natuurlijk hebben we daar ook weer mensen voor gevraagd om dat te doen. En ik kan u toezeggen dat er ook zal worden gerapporteerd, zodat de uitkomsten bekend zijn en dat wordt verwacht einde van dit jaar. Deze nieuwe lening en ook de nieuwe garantielening vereisen meer zekerheden waardoor de rente minder hoog kan worden. En dan wordt er gevraagd: Maar kan het bedrijfsleven wel voldoen aan deze zekerheden? Dat kan niet altijd het geval zijn natuurlijk, maar als het wel kan, is het een mooie mogelijkheid. En als er dus inderdaad niet sprake is van zekerheden, dan kan er ook met een achtergestelde lening of deelname via aandelen worden gewerkt. En als laatste vraag voorzitter, de opmerking, gezegd wordt dat het MKB Fonds onvoldoende heeft gepresteerd. Uit de financiële vooruitblik blijkt dat het MKB vooralsnog niet beter presteert op de opbrengsten en de voorzieningen. Hoe verklaart u dit? Het is zo dat er inderdaad onvoldoende prestatie aan de orde is, waardoor dus minder financiering wordt verstrekt. En we hebben toegezegd dat met een onderzoek te laten gepaard gaan, om uit te zoeken hoe dat dan komt. Dus op basis daarvan zeg ik u toe, dan moet dat uiteindelijk ook uit de onderzoeken blijkt. Dus we hebben een constatering, maar dat onderzoeken we ook zelf met het MKB Fonds voorzitter. Dat waren de antwoorden op de zes vragen.

De voorzitter. Dank u wel. Voldoende zo mijnheer Zuur? Ja, ik zie geknik. Dan gaan we verder met de brief onder A.11. Het gaat over de RUD Drenthe, de Najaarsrapportage 2022 en het Jaarprogramma 2023. Een vraag van D66. Ik geef het woord aan mijnheer Pragt.

De heer Pragt. Dank u voorzitter. Bij het lezen van de Najaarsrapportage 2022 en het Jaarprogramma 2023 van de RUD krijg ik het gevoel dat ik gewoon mijn bijdrage over de RUD van 2019 of 2020 of 2021 of 2022 kan oplezen. Ook nu weer lezen we dezelfde punten die aandacht vragen: Te hoog ziekteverzuim, jaarplanning maar gedeeltelijk gehaald, geplande productie wordt

niet gehaald en toch is de directie tevreden met de gang van zaken. Ook tijdens de bijeenkomst van vanmorgen hoorden we weer dezelfde positieve punten die we bij elke bijeenkomst horen en worden verteld. D66 maakt zich daarom grote zorgen over de RUD Drenthe en de gevolgen voor Drenthe. Kan de gedeputeerde aangeven of er op korte termijn een echte verbetering is voor het functioneren van de RUD en dat de productiedoelen eindelijk gehaald gaan worden? Dank u voorzitter.

De voorzitter. Dank u wel, ik geef het woord aan gedeputeerde Kuipers.

Gedeputeerde Kuipers. Dank u wel voorzitter. Zoals de heer Pragt al aangeeft hebben we vanochtend al een sessie van een uur gehad met het gesprek tussen de Staten en mij en ook de directeur van de RUD. Dus inhoudelijk op de verschillende dingen ingaan is volgens mij niet aan de orde. Dus ik zie de vraag van de heer Pragt ook vooral als een signaal van de zijde van D66. Daar zou ik mijn reflectie even tegenover willen plaatsen. Ik ben hier nu 12 jaar actief, dus ik heb de RUD meegemaakt in de fase van discussies over de oprichting, de verschillende problemen die in de loop der jaren zijn ontstaan en nu, afgelopen 4 jaar, in het algemeen bestuur. En als ik dan kijk waar wij ons voor hebben ingezet als college, en specifieke ik als portefeuillehouder, maar altijd met uw steun, dan zie ik nu een dienst die de provinciale taken op kwaliteitsniveau uitvoert waar wij dat verlangen en ook een dienst die er veel steviger bijstaat dan 4 jaar terug, én een relatie tussen de verschillende deelnemers, de 12 gemeenten en wij, in die dienst. Dus misschien zijn we nog niet waar we moeten zijn, maar ik denk dat u ook terecht trots kunt zijn op de RUD. En dat de signalen zoals die door de directie worden uitgedragen en ook door ons college worden uitgedragen zeer terecht zijn als we kijken naar de ontstaansgeschiedenis en de historie van de RUD. En natuurlijk moet dat beter. Dus ik zou u als Staten willen adviseren in uw laatste commissievergadering: Zet uw inzet richting de RUD voort en blijft u mij in staat stellen om dat met verve te doen. Dan komt het goed voorzitter.

De voorzitter. Dank u wel. Ik kijk nog even naar mijnheer Pragt.

De heer Pragt. Ja, even heel kort. We hebben geen twijfel over de goede wil en de inzet van de directie van de RUD en ook van het algemeen bestuur en ook van de gedeputeerde niet. Maar we constateren wel uit de cijfers dat het nog steeds mager is, dus onze twijfel blijft.

De voorzitter. Dat was inderdaad geen vraag, maar een mededeling. Dus wij gaan verder met de het volgende. We hebben nog twee brieven die te maken hebben met subsidieverlening. Nou hebben we daar onlangs een wijziging voor afgesproken van procedure, maar die gaat pas 1 juli 2023 in. Dus ik moet u toch formeel vragen of er wensen of bedenkingen zijn bij de brief onder C.1. Ik zie mevrouw Zuiker van de Partij voor de Dieren.

Mevrouw Zuiker. Dank u wel. Ik maak toch even van deze gelegenheid gebruik nu dat nog kan. Het gaat over C.1, waar we subsidie geven, € 250.000, om te zorgen dat mensen die in deeltijdwerken meer uren gaan werken. En wij hebben wel wat bedenkingen over de achterliggende aannames van dit plan, want het is de bedoeling dat het aantal uren betaald werk van vrouwen op hetzelfde niveau moet worden gebracht als de best presterende landen in West-Europa. En dan vinden wij de bewoording van 'best presterende', daar zit toch wel een bepaalde maatschappijvisie in ten grondslag waar wij onze vraagtekens bij hebben. De focus is op economische groei, verhoging van het bbp, en ja, dat moet dan de kwaliteit van leven in Drenthe verbeteren. Maar veel werk wordt gedaan door mensen die daar niet voor betaald worden. En dan denk ik aan mantelzorg en dan denk ik aan zorg voor kinderen, zorg voor ouders en ook niet iedereen

kan voltijds werken. Dus wij vinden niet altijd 'Meer werk is altijd beter voor iedereen' en wat we wel willen vragen is, dat er aandacht komt voor meer en betere vaste contracten en betere financiële waardering voor mensen in de zorg en welzijn, onderwijs en kinderopvang. En dat waren onze bedenkingen.

De voorzitter: Dank u wel. En dan, mevrouw Van den Berg van de ChristenUnie.

Mevrouw Van den Berg: Dank u voorzitter. Ook wij willen onze bedenkingen uiten bij dit principebesluit. Het gaat over € 1 miljoen euro, zeg ik tegen mevrouw Zuiker, 4x € 250.000, om dat beschikbaar te stellen aan het Nationaal Groeifonds vond het voorstel van de Universiteit Utrecht. En hoewel er volgens mij, als ik het goed stuk lees, nog een definitief dekkingsvoorstel komt richting PS, willen wij nu al aangegeven dat wij grote vraagtekens hebben bij dit verhaal. Dat zal ik ook kort uitleggen. Allereerst gaat het om een landelijk project waar alleen de provincie Utrecht en dus eventueel de provincie Drenthe in participeren. We vragen ons af: Wat hebben wij hier in Drenthe aan? Kunnen we niet gewoon afwachten wat de resultaten in Utrecht zijn? En waarom doen ook andere provincies niet mee, vragen wij ons af. Wij zouden deze middelen dan liever in Drenthe aan iets anders besteden. Ten tweede hebben we al veel Rekenkamer-onderzoeken, evaluatieonderzoeken achter de rug, waarbij stelselmatig de conclusie was, dat aan de voorkant geen duidelijke doelen gesteld werden. Voorzitter, hierbij zien wij weer een dergelijk plan. Allereerst denken wij dat de oplossing van de genoemde problemen in het stuk vaak niet provinciaal zijn op te lossen. Het zit bijvoorbeeld ook in ons belastingstelsel, tekort in de kinderopvang. Mevrouw Zuiker noemde ook al een aantal zaken. Dus wat gaat ons dit concreet opleveren? Wat is het doel? En ten derde hebben we ook vraagtekens bij het doel zoals dat genoemd wordt van deze besteding. Zo vinden wij de opvatting van het begrip 'brede welvaart' in dit stuk erg versmald. De veronderstelling in dit stuk is, dat mensen door meer te gaan werken meer verdienen en daardoor een beter leven hebben. Maar het idee achter het begrip brede welvaart is juist dat het ook om andere zaken gaat, zoals sociale cohesie welzijn en gezondheid. Mensen pushen om meer te gaan werken kan ook leiden aan een afname van juist die brede welvaart, ook omdat we steeds meer verwachten van de informele zorg voor elkaar. Dat zien we ook terug in de cijfers. Veel vrouwen doen bijvoorbeeld mantelzorgtaken, vrijwilligerswerk enzovoort. Dus gaan we hierbij juist niet bijdragen aan een afname van de sociale cohesie en dus de brede welvaart in Drenthe? Wij denken van wel. Dus samengevat: Bezwaren omdat het een landelijk onderzoek is, onduidelijk wat we kunnen verwachten van de resultaten, en het doel lijkt ons contrair met andere doelen die we hebben. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dit gehoord hebbende zijn er nog andere fracties die willen reageren? Ja, de VVD-fractie mevrouw Meeuwissen en daarna mijnheer Uppelschoten. Mevrouw Meeuwissen.

Mevrouw Meeuwissen: Dank u wel voorzitter. Ik doe ook graag een duik in het zakje. Er werd net al gezegd dat de maatschappijvisie die erachter ligt per partij wisselt wat. Wat wij als VVD vooral zien, is dat veel vrouwen nog niet financieel onafhankelijk zijn of kunnen zijn ook al zouden ze dat willen als de situatie dat noodzakelijk maakt en juist in de zorg veel vrouwen met kleine contracten werken, waar dat voor geldt. Dus ook voor de het welzijn van de vrouwen zelf kan dat echt een stuk beter zijn dat er meer uren gewerkt wordt. Daarnaast wil ik wel opmerken dat in de zorg hier al heel veel onderzoek naar gedaan is. Ik werk zelf ook in de zorg. Er zijn allerlei taskforces die hier met dit onderwerp aan de slag zijn. Dus mijn vraag is wel: Wat voegt dit onderzoek nog toe? Wat verwachten wij dat dit onderzoek nog toevoegt aan de kennis die er

allemaal al is? En er worden allemaal al activiteiten opgezet om de arbeidsparticipatie te verhogen, ook om de randvoorwaarden te verbeteren. Dat hoort daar natuurlijk ook bij. De vraag is wel: Wat voegt dit nog toe en rechtvaardigt dat de omvang van dit bedrag?

De voorzitter: Dank u wel. Dan mijnheer Uppelschoten van de PVV-fractie.

De heer Uppelschoten: Het is een heel groot landelijk project, gaat om € 73 miljoen. Maar ik schrik een beetje als je dan ziet dat € 30 miljoen besteed wordt aan kennisontwikkeling en € 40 miljoen laat ik maar zeggen aan concrete maatregelen. Dus ik vind het een heel typisch project als zoveel geld gaat naar de structuur om het project heen en dat het niet leidt tot concrete maatregelen. Dus ik vraag me ook af: Wat is dit voor een project? Ja, het is een heel groot project, er gaat heel veel geld in om. Maar gaat het ook wat opleveren? Het zal in ieder geval veel mensen bezig houden, maar of het iets oplevert om het probleem op te lossen, daar hebben we onze zorgen over.

De voorzitter: Dank u wel. Nog andere fracties? Niet het geval. Dan geef ik graag het woord aan gedeputeerde Vedelaar.

Gedeputeerde Vedelaar: Voorzitter dank u wel. Fijn om hier ook op te kunnen reageren en op te reflecteren. Groot onderzoek. Waarom Drenthe en niet afwachten wat er in Utrecht gebeurt, omdat de verschillen tussen Utrecht en Drenthe echt heel groot zijn? Maar als je naar de arbeidsparticipatie van vrouwen in Nederland kijkt, dan zie je zo'n strook van Zeeland over de Biblebelt naar Drenthe lopen met een hele lage arbeidsparticipatie van vrouwen. En dat is een groot vraagstuk. Daar zit niet een samenlevingsvisie achter dat alleen werken en veel geld verdienen gelukkig maakt. Sterker nog, dat moet onder de juiste arbeidsvoorwaarden zijn et cetera. Dat is niet alleen, zeker niet bij dit college, gedacht vanuit daar zit economische groei aan ten grondslag. Maar daar zit wel de gedachte achter, dat op het moment dat je financieel onafhankelijk bent en ook je talent kan inzetten voor de samenleving, dat dat een heel groot goed is. En dat is wel waarom ik vanuit de portefeuille ook met heel veel interesse naar dit onderzoek heb gekeken, juist om de verschillen tussen de Randstad en onze toch echt landelijke provincie daarin te kunnen onderzoeken. Er ligt al veel, maar hier wordt heel specifiek ingezoomd: Wat zou je dan ook actiegericht daarop kunnen doen? En mijn ervaring is dat als je dat ook heel specifiek doet, daar ook echt arbeidsparticipatie uit kan volgen. Maar dan moeten we er wel bovenop zitten. Dit is een eerste aanvraag, dat is echt nog minimaal uitgewerkt. Dus ik doe ook mijn voordeel met datgene wat u zegt: Hoe kijk je naar de andere onderzoeken? Hoe vult dit daarop aan? Kunnen we ook kijken naar een breder begrip van de brede welvaart? Uiteraard zou ik zeggen, want het begrip is natuurlijk veel breder dan het kunnen verdienen van je eigen geld met werk en je participatie, maar dat ook vaak in combinatie met allerlei andere belangrijke functies. Dus ik wil dat meegeven. Dit is een aanvraag, nu op dit moment, om de minister enthousiast daarover te krijgen. Want pas als de minister zegt 'Ja, ik ben bereid om dit onderzoek ook heel specifiek zo te doen', hebben wij in ieder geval gezegd: We zijn dan ook bereid om te kijken of die financiering rond kan komen. Dus laten we afspreken, dat als de minister daartoe bereid is, we dat ook terug laten komen, zodat we precies de vraagstukken die vandaag ook aan de orde zijn geweest, hier terug kunnen komen. Want het zou toch wel echt mooi en bijzonder zijn, en misschien is het niet helemaal mogelijk, maar dat we dat ook in de volle breedte kunnen steunen ten behoeve van een ieder die zijn talent kan inzetten voor onze provincie, en daar nu nog niet bij machte toe is of de ruimte voor krijgt. Voorzitter, ik denk dat we met deze toezegging dan moeten afwachten hoe de minister daarop reageert en dat het college dan terugkomt met die

uitkomst en de nadere uitwerking daarvan. Maar dan is wel de intentie, die wij uitspreken richting het Rijk, om hieraan mee te willen doen.

De voorzitter: En dan vraag ik om een reactie eerst. Mevrouw Meeuwissen.

Mevrouw Meeuwissen: Ik heb nog even een vraag. Helemaal prima wat mij betreft, zoals u het aangeeft. Maar betreft u ook dan de zorginstellingen in Drenthe erbij, om ook te vragen welke onderzoeksvragen zij dan nog hebben waar ze nog geen antwoord op hebben of wat hun puzzelt. Want ze zijn hier echt al heel lang mee bezig, ze weten al heel veel, zodat ook zij er wat aan gaan hebben.

Gedeputeerde Vedelaar: Hele goede suggestie. In mijn ogen moet dat echt onderdeel zijn van deze onderzoeksvraag, die nadere uitwerking. Dit kan alleen een succes worden als je dat daadwerkelijk doet samen met de werkgevers, werknemers, werkzoekenden en de samenleving in Drenthe. En heel specifiek de zorg, want dat is natuurlijk eentje waar heel veel mensen gezocht worden, deze arbeidsparticipatie ook verhoogd kan worden, ook in het aantal uren. Dus die connectie moet absoluut geborgd zijn.

De voorzitter: Mevrouw Zuiker.

Mevrouw Zuiker: Bedankt dat u de bedenkingen meeneemt. Nog een kleine aanvulling. U zei van: Mensen moeten hun talenten kunnen inzetten. Maar dat zou dan wel fijn zijn als ze daar dan ook betaald voor worden. Als we nu bijvoorbeeld kijken bij bibliotheken, dat de meeste mensen die er werken gewoon vrijwilligers zijn, dan is het eigenlijk gek dat je zegt: Ze moeten meer werken. Nee, ze moeten meer betaald worden. Dat is het punt wat ik nog wilde maken.

Gedeputeerde Vedelaar: Ja voorzitter, we worden bijna uitgedaagd tot een discussie over het basisinkomen. Nou ja, daar gaat dit stuk niet over. Dit gaat echt over: Hoe kunnen we nou zorgen dat de arbeidsparticipatie verhoogd kan worden voor die doelgroepen die ondervertegenwoordigd zijn in allerlei beroepen? En daarnaast speelt het vraagstuk van verdringing. Dat is wat anders overigens dan een hele grote waardering die we ook kunnen uitspreken voor alle vrijwilligers in het sociaalmaatschappelijke en culturele veld. Dat hoeft niet automatisch te betekenen dat je je vrijwilligerswerk opzegt om vervolgens te moeten werken. Ik snap dat je daar heel genuanceerd naar kan kijken, maar ik denk dat er heel veel mensen zijn die graag willen. En dat we veel beter moeten kijken naar de onderliggende factoren die maken dat mensen niet gaan werken.

De voorzitter: Dan is er nog een vraagje van mijnheer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten: Ja. Kijk, want in de inleiding wordt ook vermeld dat het vooral gaat over... of vooral, het moet ook leiden tot een toename van het bbp van € 50 miljard. Terwijl ik denk dat de nadruk zou kunnen liggen: We hebben gewoon mensen nodig die werken om de huidige maatschappij te laten draaien. En dan gaat het nog niet eens om een toename van het bbp, maar er is een ontzettend gebrek aan mensen om gewoon de dingen die wij nu doen te kunnen blijven doen. En dat ontbreekt eigenlijk in het hele stuk. Het gaat alleen maar over de toename van de bbp.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Vedelaar.

Gedeputeerde Vedelaar: Voorzitter, daar wil ik wel een streep onder zetten. Dat hoor ik meerdere van u benoemen en volgens mij moeten we dat teruggeven. Dat lijkt me heel terecht.

De voorzitter: Mevrouw Van den Berg nog.

Mevrouw Van den Berg: Dank voor de reactie. We zijn benieuwd ook naar het voorstel dat er komt. Mogelijk kan ook de informele inzet van mensen, want dat is in een brede... meegenomen worden, omdat we ook geen verdringing willen aan de andere kant, als het gaat om mantelzorg bijvoorbeeld of vrijwilligerswerk. Dus graag die brede scope.

De voorzitter: Wilt u daar nog op reageren?

Gedeputeerde Vedelaar: Ja, zonder een heel debat uit te willen lokken, want daar vind ik wel wat van. Want verdringing... We zijn ook in een samenleving waar er soms zulke grote tekorten ontstaan, dat mantelzorg een zo groot beroep doet op mensen omdat er aan de zorgkant te weinig geleverd kan worden, omdat daar een groot tekort is aan arbeidskrachten. Er ook daar zit gewoon echt wel een heel groot vraagstuk. Als je alleen al kijkt naar in mijn ogen hele cruciale beroepen in de zorg, in het onderwijs, in het welzijn, in de techniek, dan hebben we elke kracht nodig. Daarom sluit ik ook aan op wat de heer Uppelschoten zegt, want daar zit alleen al die hele grote opgave. En dat je anders kunt kijken naar de rol die je vervult in allerlei betaalde en niet betaalde functies, dat snap ik. En ik gun het vooral alle mensen om een bijdrage te kunnen leveren, niet met groei als doel op zich, maar wel een gedegen participatie op de arbeidsmarkt ten behoeve van ons allemaal. in ons belang, Voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel voor dit laatste stukje. Ik sluit dan dit onderdeel van de agenda af met de conclusie dat we de intentie die er ligt wel ondersteunen en dat, nadat de minister een besluit heeft genomen, dit nog weer terugkomt naar de Staten. Dan ligt er nog een brief onder C.2. Dat betreft het voorstel om € 150.000 euro subsidie te verlenen aan de stichting Van Gogh en Drenthe voor de doorontwikkeling van het Van Gogh Huis in Veenoord. Zijn daar nog wensen of bedenkingen van uw kant? Ik zie de linkerhand van mijnheer Van der Meijden iets omhoog gaan, maar niet hoog genoeg. Dus u krijgt niet het woord. Oké. Dan is het op dit punt helder en kan GS overgaan tot subsidieverlening.

6. Rondvraag

De voorzitter: Aangezien zich niemand heeft gemeld voor de rondvraag gaan we nu verder met agendapunt 7, het principebesluit om de samenwerking met Prolander te continueren. Dat is...

De heer Omlo: Voorzitter.

De voorzitter: Waar zijn we. Even kijken. Ja, mijnheer Omlo.

De heer Omlo: Ik had nog een vraag gesteld over stuk A12.

De voorzitter: Dan, namens een héleboel mensen excuses, die stond helaas niet in mijn stuk genoemd, maar stelt u uw vraag, zou ik zeggen.

De heer Omlo: Dank u wel. Dank aan het college en in het bijzonder onze commissaris van de Koning, bij het tot stand komen van de uitvoering van de JA21-motie rond de veteranen. Verheugd zijn wij dat er vanuit ook de lokale veteranenverenigingen een breed gedragen invulling wordt gegeven aan de waardering waar de motie om vroeg. Onze vraag is toch: hoe worden ook de veteranen in Drenthe bereikt die geen lid zijn van een stichting of andere soorten lokale veteranenverenigingen.

De voorzitter: Zoals ik bijvoorbeeld. Ik ben ook een veteraan. Mevrouw Vedelaar.

Gedeputeerde Vedelaar: Kijk. Voorzitter, hartelijk dank. Namens de commissaris mag ik haar vandaag vervangen. In antwoord op uw vragen: ik denk dat er een heel mooi overleg is geweest tussen de commissaris en de vertegenwoordigingen van de veteranen in Drenthe. Op 1 april is het de bedoeling dat de uitreiking ook van, nou moet ik even kijken hoe we het noemen, de penning, gestalte krijgt. Die wordt dan gepresenteerd. Er zal ook media-aandacht aan worden gegeven, in onder meer ook de huis-aan-huisbladen, dat zullen we heel actief doen. En zo worden dan ook veteranen bereikt die misschien niet bij die stichting aangesloten zijn of bij een vereniging aangesloten zijn. Maar in het achterhoofd is het belangrijk om te realiseren dat het noodzakelijk is dat mensen wel ingeschreven staan bij het Veteraneninstituut. Ik weet niet of onze voorzitter daar inge..., nee, dus dat is bij dezen misschien toch wel ook een oproep. Het kan breed via de media, maar via het Veteraneninstituut is dat van belang om mensen heel rechtstreeks ook te kunnen benaderen. De AVG belet ons ook om dat zomaar voor hele grote groepen te doen, dus dat moet je heel specifiek en eenmalig doen, maar dat kunnen we wel doen bij het Veteraneninstituut. En daarbij is het ook belangrijk om ons te realiseren dat niet elke veteraan behoefte heeft aan een dergelijke penning of aan een herinnering aan die tijd. Dat kan natuurlijk ook echt een bezwaar zijn dat heel individueel gevoeld kan worden. Maar voor een ieder die daar open voor staat en voor een ieder voor wie dat wel van betekenis kan zijn, willen we dat zo breed mogelijk ook huis aan huis, via de kranten, bekendmaken. En alle ingeschrevenen bij het Veteraneninstituut zullen we een brief schrijven met de vraag aan alle veteranen die dat aangaat en die dat ook van waarde vinden, om zich te melden voor deze penning en ook voor deze uitreiking, gepland op 1 april van dit jaar.

De voorzitter: De heer Omlo. Z'n duim gaat omhoog. Dank voor het antwoord. En omdat de scheidslijn tussen humor, fictie en facts altijd heel erg dun is, zal ik m'n eerder gemaakte opmerking even moeten intrekken. Ik ben alleen maar in militaire dienst geweest, dus ja, zo erg was dat nou ook weer niet. Goed, dan nog maar even voor de formaliteit: zijn er nog andere vragen blijven liggen van de brieven? Dat is niet het geval.

7. Principebesluit continuering samenwerking met Prolander; brief van het college van Gedeputeerde Staten

De voorzitter: Dan gaan we nu verder met agendapunt 7, de continuering van de samenwerking met Prolander. Dit is een stuk dat alleen maar in de commissie wordt behandeld. En van u wordt gewoon een zienswijze gevraagd met betrekking tot die continuering. En ik heb acht sprekers en wij trappen af met de fractie van D66 en dat doen we dan hier. Het woord is aan de heer Pragt en daarna gaan we weer verder met de heer Van Dekken van het CDA.

De heer Pragt: Dank u, voorzitter. De samenwerking met Prolander nu herzien of stopzetten lijkt ons geen goede zaak. Voor zover ons bekend functioneert Prolander prima. En gezien de vraagstukken die er zijn voor de provincie zal de rol van een goed functionerend Prolander ook belangrijk zijn en blijven. We hebben wel een vraag over de bijdrageverdeling tussen Drenthe en Groningen van Prolander. Deze gaat waarschijnlijk veranderen, wordt gemeld. Wat betekent dit voor de provincie Drenthe en is de verdeling van de kosten voor bedrijfsvoering in overeenstemming met andere samenwerkingsverbanden met de provincie Groningen? Dank u, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is nu het woord aan de heer Van Dekken van de CDA-fractie en daarna de heer Vianen. Heer Van Dekken.

De heer Van Dekken: Ja, voorzitter, dank u wel. Voorzitter, het CDA waardeert Prolander in haar taken en rol die ze inneemt als uitvoeringsorganisatie rondom de grote beleidsopgave die we in het landelijk gebied zien. Het CDA Drenthe sluit zich ook aan bij die algemene conclusie dat we trots en tevreden mogen zijn over de wijze waarop Prolander haar prestaties levert. Maar dat neemt niet weg dat wij toch ook wel benieuwd zijn in hoeverre er uit de evaluatie nu aanbevelingen zijn gekomen die hebben geleid tot nog betere dienstverlening. Kunnen we van een dikke 8 wellicht een stevige 9 maken als rapportcijfer. En, voorzitter, wij zien verder dat door een veel steviger inzet op de gebiedsprocessen, en in Groningen rondom de versterkingsopgave, dat brengt tot een andere afbakening rondom de financiële bijdrage. En het lijkt ons evident dat bij een veranderende provinciale prestatieovereenkomst die bijdrage dan ook gaat veranderen. Prima, dat GS dat in 2023 verder willen uitwerken, maar is er al iets meer te zeggen over hoe en wanneer dit verder zal worden gedaan, dus op het moment dat die veranderende werkelijkheid daar is. Ik dank u.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Dekken. We gaan verder met de heer Vianen van de VVD-fractie, daarna de heer Omlo.

De heer Vianen: Dank u wel, voorzitter. Even iets hoger. Er is tevredenheid bij de beide provincies en bij Prolander over de wijze waarop de verhoudingen worden ingevuld. En Prolander wordt ook vaak als voorbeeld gebruikt in de rest van het land, dat is natuurlijk positief. En één van de aanbevelingen is ook: geef Prolander de ruimte om zich verder professioneel door te ontwikkelen. En wat de VVD betreft is dat een prima aanbeveling en een beetje verantwoordelijkheid is altijd goed. Maar in de brief lezen we ook een aantal dingen, die toch wat aandachtspunten meegeven in de zienswijze van onze zijde, want we lezen bijvoorbeeld dat Prolander in de gebiedsprocessen een meer faciliterende rol krijgt. En voorzitter, we vragen ons af: wat is dan de rol van het personeel dat we als provincie onlangs hebben aangenomen? Hoe ziet de rol van de provincie er dan uit? Gaan ze goed samenwerken en niet langs elkaar heen? Nou goed, dat zijn een aantal vragen die we dan hebben als je het hebt over een faciliterende rol in de gebiedsprocessen. Want we lezen ook dat de opdracht van Prolander groter wordt, minimaal een factor twee of drie op inhoudelijke uitdagingen, schetst de brief, dus we moeten scherp op de bal blijven. Het is goed om Provinciale Staten mee te nemen in welke keuzes worden gemaakt en ook waarom. Ook in het kader van de NPLG die in de brief staat en de NOVEX waar we voor staan, Nationale Omgevingsvisie, nou, zogezegd het gevecht om de ruimte. Want we moeten er namelijk voor waken dat er naast ruimte voor wonen, infrastructuur en natuur, ook ruimte blijft voor boeren om te ondernemen in Drenthe. En na gesprekken met een jonge boer in Drenthe heeft de VVD hier zorgen over, want we begrepen namelijk dat Prolander het alles-of-niets-principe hanteert als het gaat om aankoop van bedrijven. En hiermee zijn ze eigenlijk dé directe concurrent van andere boeren, die bijvoorbeeld slechts een klein stukje grond zouden willen kopen.

Voorzitter, we hebben gewoon vraagtekens bij het feit dat Prolander direct alle grond opkoopt en dit drijft volgens ons de prijs alleen maar op, met als gevolg dat het steeds duurder en moeilijker wordt om de NNN-doelen te realiseren. En als Prolander dan een bedrijf aan heeft gekocht, vragen wij ons ook af waar de mogelijk beschikbare stikstofruimte dan naartoe gaat. Wordt een deel van deze ruimte ingezet om andere agrariërs ruimte te geven om te groeien of misschien nog voor een hoop boeren veel belangrijker: krijgen ze hierdoor zicht op legalisering? Voorzitter, we hopen dat hier goed naar gekeken wordt zowel door de provincie als Prolander zodat we weer perspectief kunnen bieden op een mooie toekomst in Drenthe. Voorzitter, we zijn echt wel voorstander van het doorzetten van de samenwerking, maar dit is een zienswijze die we graag mee willen geven. Dank u wel.

De voorzitter. Dank u wel. Overbodig om te zeggen dat het nu gaat over de continuering en niet zozeer over het beleid dat Prolander namens de provincies uitvoert. In ieder geval geef ik nu het woord aan de heer Omlo van JA21.

De heer Omlo: Dank u wel, voorzitter. Uit de brief blijkt dat er over en weer tevredenheid is over de samenwerking en hier zal onze fractie niet aan twijfelen. We hebben slechts één vraag en die gaat over de verwachte veranderende verhouding in bijdrage vanuit de provincie Drenthe. Momenteel is de Drentse bijdrage al aanzienlijk hoger en er wordt in de brief gesproken over verdere toename hiervan, aangezien het werk toeneemt. Ook in Groningen neemt het werk toe, maar er wordt niet gesproken over een toename van hun aandeel. Klopt deze redenering? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

De voorzitter. Dank u wel. Dan gaan we verder met de fractie van GroenLinks, mijnheer Pormes, en daarna met de heer Steenbergen. Het woord is aan de heer Pormes.

De heer Pormes: Dank u wel, voorzitter. Prolander is een belangrijke verbonden partij van ons, samen met Groningen, en één van de meest succesvolle. Dat lezen wij ook natuurlijk in de evaluatie. We willen allemaal dat het landschap waardevol, aantrekkelijk en duurzaam blijft en daarvoor is Prolander nodig. Zij verbindt natuurdoelen, landbouwdoelen en waterdoelen. Maar bij de inrichting van deze gebieden spelen vele partijen en belangengroepen een rol. En ik moet zeggen, daarin blinkt Prolander uit door hen allemaal hierin te betrekken. Voorzitter, natuurontwikkeling laat zich niet begrenzen door provinciale grenzen en landen. En daarom is het ook zo mooi om te zien dat bijvoorbeeld in het natuurgebied van Westerwolde samen wordt gewerkt met de provincie Groningen, uiteraard. Maar ook, als het gaat over de Interreg en met die grensoverschrijdende ecologische verbinding van de Lethe en Brualer Schloot, dan wordt er samengewerkt met Duitsland. En als we kijken naar de grens met Friesland, dan wordt er ook, dan gaan we kijken naar het Drents-Friese Wold, dan wordt er goed samengewerkt met de provincie Friesland, maar ook met het Waterschap Drents Overijsselse Delta. Ik ben onlangs op bezoek geweest bij de grens van de provincies Drenthe en Overijssel, het Reestdal. En het verbaasde mij, het veenbeekje, de Reest, kan hier vrij kronkelen in een afwisselend landschap met onder andere essen, houtwallen, akkertjes, heidevelden, bos en mooie bloemrijke weiden. Maar het heeft mij verbaasd dat er niet samengewerkt wordt met de provincie Overijssel. En ik zou graag ook voor de nieuwe periode willen aandringen of wij samen met alle betrokkenen in dat gebied, om te kijken tot een samenwerking met de provincie Overijssel. Ik weet dat het niet ligt aan ons, ik weet dat de provincie Overijssel een beetje lastig is, maar misschien helpt het als er een nieuw college komt, dat ze iets schikkelijker zijn om te komen tot een samenwerking met ons in de vorm van Prolander. Ik dank u wel. Bovendien, voorzitter, rest mij nog het college te bedanken voor de bijdrage aan Syrië en Turkije.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan wij verder met de fractie van Sterk Lokaal Drenthe, mijnheer Steenbergen, en daarna gaat mevrouw Dikkers aan de beurt zijn. Mijnheer Steenbergen.

De heer Steenbergen: Voorzitter, dank u wel. Prolander. Wij gaan akkoord met de voortzetting van de samenwerking met Prolander. Er is nog veel werk te doen, en het werk dat ze gedaan hebben stelt ons tevreden. Ook met de aanbevelingen die benoemd worden zijn we akkoord. Wat ons nog wel bezighoudt is de verwachting dat het aandeel dat wij afnemen van Prolander nog groter zal worden, ook ten opzichte van Groningen, JA21 duidde ongeveer in dezelfde richting. Wij vrezen dat dit te maken heeft met de veertien Natura 2000-gebieden die we in Drenthe hebben. Groningen heeft er maar zeven. Natura 2000 leek een zegen voor Nederland en met name Drenthe. Nu wordt het bijna als een bedreiging gezien. In plaats van voordelen zorgt het nu voor financiële nadelen en dat kan nooit de bedoeling zijn geweest. Dank u, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan, mevrouw Dikkers. Als het heel kort kan, mag u blijven zitten.

Mevrouw Dikkers: Ik heb een hele korte bijdrage. We hebben geen inhoudelijke aanvulling in de zienswijze. We willen eigenlijk alleen maar aangeven dat we uitermate tevreden zijn met Prolander en de waardering daarvoor delen die ook in de brief uitgesproken wordt, dus wat dat betreft: continueren van de samenwerking, want die wordt belangrijker dan ooit. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dat was inderdaad kort. En dan als laatste de PVV-fractie, mijnheer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. De bijdrage over Prolander valt in twee gedeelten uiteen. De eerste is een hele praktische vraag, want uit de brief die wij gekregen hebben kun je opmaken dat het blijkbaar de bevoegdheid van GS is om een datum te veranderen. En dat wij alleen maar kunnen reageren op een besluit dat GS genomen hebben, namelijk Prolander zou blijven bestaan tot 2027 en uit de stukken kun je opmaken dat er staat: het wordt 2030 of 2035 minimaal. De vraag voor ons is: moeten wij daar niet een besluit over nemen, dat wij tevreden zijn over Prolander en dat wij vinden dat het gecontinueerd moet worden, of is dat een besluit van GS? Nou, dat is een vraag aan GS. Een tweede: je kunt uit de stukken zien dat 70% van het werk wordt verricht voor de provincie Drenthe. Je kunt ook verderop lezen dat dat gaat toenemen, omdat de natuuropgave voor Drenthe veel groter is en in Groningen blijkbaar wat minder en dat het misschien wel 80-20 kan worden. Dat roept bij ons de vraag op: waarom hebben we gewoon niet een provinciale dienst die dat doet. Want op een provinciale dienst hebben we zelf grip, daar kunnen we besluiten over nemen en we kunnen aangeven waar het naartoe moet. Prolander is een verbonden partij en meestal zijn verbonden partijen moeilijk om aan te sturen en kun je pas reageren als er wat gebeurd is. Dus juist met de verschuiving die optreedt zouden wij zeggen: laten we nog eens even heroverwegen of het niet verstandiger is dat dit weer een provinciale dienst wordt, en dat wij zelf als PS die dienst kunnen aansturen. Te meer, daar in Groningen de versterkingsoperatie erbij komt of toegevoegd wordt, iets wat een spe..., ja, een specialisme wou ik niet zeggen, een extra zorg is van Groningen en wat wij in Drenthe niet hebben. Het is een heel belangrijk iets, die natuuropgave, maar is het ook niet nodig dan dat wij daar veel meer direct op kunnen sturen? Het tweede is: het is een uitvoeringsdienst, maar als je het stuk leest, er staat dat ze vol enthousiasme en overtuiging de natuur verder gaan redden, versterken, de waterkwaliteit verbeteren en alles gaan doen tegen de klimaatverandering. Nou, ik hoop van harte dat de verkiezingsuitslag ervoor zal zorgen dat dit soort

ronkende teksten niet meer in de stukken komt te staan en dat er veel realistischer wordt gesproken over wat er in Drenthe moet gebeuren. Dat is onze bijdrage bij dit punt.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Uppelschoten. Daarmee hebben we de...

De heer Uppelschoten: Ik vergat nog één ding te zeggen: dit verhaal vertel ik ook namens Forum.

De voorzitter: Waarvan akte, dank u wel. Dan is het tijd voor de reactie van het college op uw bijdragen. En ik zie dat dat vertolkt gaat worden door gedeputeerde Kuipers. U heeft het woord.

Gedeputeerde Kuipers: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik zal dat nog eenmaal met ronkende teksten doen, al heb ik de hoop dat ik dat in een volgende periode ook nog kan blijven doen. Maar tot zover, voorzitter. Allereerst dank voor alle lovende woorden in de richting van Prolander. Die deelt ons college. Ik citeer even vanuit u, dan kunnen we het even knippen voor de video, u zegt: goed functionerend, waardering, trots, tevredenheid, het is belangrijk en succesvol. En daarom, als zienswijze, zegt u: wij zijn akkoord met die verdere samenwerking. En de directeur is hier ook aanwezig, dus die kan ook, zal met mij als voorzitter, ook dit richting het personeel vertolken. Want dat was wel even de belangrijkste aanleiding om hier u deze brief voor te leggen en u ook om deze zienswijze te vragen. Dan kom ik zo ook op de vraag van de heren Uppelschoten en Velzing: wie gaat hier nou precies over? Kijk, waar we mee geconfronteerd zijn, is dat Prolander oorspronkelijk is opgericht om het Natuurnetwerk Nederland in te richten, dat toen nog Ecologische Hoofdstructuur heette. Maar we zien dat er diverse andere opdrachten bij die dienst belegd kunnen worden, omdat zij zo'n goede gebiedspartner zijn, zo'n makelaar, grote verkavelaar. Zij hebben de expertise om dat voor ons te doen. Maar als de horizon van 2027 blijft lonken, dan wordt het ook steeds lastiger om personeel vast te houden. En ook in de markt wordt de waardering voor Prolander gedeeld, daarom lukt het ons ook om het personeel vast te houden, maar we hebben als bestuur aan de provincies Drenthe en Groningen gevraagd: spreek nou uit dat die samenwerking en die opdrachten voor Prolander er ook structureel gaan blijven, of althans voor de voorzienbare toekomst. Want dat doet ook iets met de mensen en dat vraagt ook een ander soort opdracht aan de directie om de organisatie in te richten en dat vraagt ook iets anders van mensen om bij ons te blijven en te blijven binden. Dus daarop was deze vraag geënt. GS Groningen hebben dit besluit al genomen en wij hebben het als principe genomen in afwachting van uw zienswijze. Dan nog even over de juridische fijnlijperij over: wie gaat er nou over? Ik verkeerde oorspronkelijk in dezelfde veronderstelling als de heer Vorenkamp, dat Prolander als gemeenschappelijke regeling een einddatum kende van 2027. En dat is niet het geval. U heeft in 2015 ingestemd met het oprichten van de dienst Prolander en in de regeling zelf staat geen einddatum. Wij hebben bij dit erfdeel van de Dienst Landelijk Gebied ook structurele rijksfinanciering gekregen en die gebruiken andere provincies om de mensen in dienst te nemen en, samen met Groningen en Prolander, gebruiken wij die om deze taken ook te financieren, en dat is een structureel geval. Maar ook daarvan: onze meerjarenbegroting loopt niet tot het jaar 2028 dus dat ziet u ook nog niet terug. Dus op dit moment is er feitelijk geen formeel besluit aan de orde of nodig om iets te vinden van 2027, anders dan een houding van de provincies. En daarom vind ik het belangrijk om ook uw zienswijze en uw gevoelens daarover te horen. Even kijken, dan heb ik hier staan dat ik iets over dit onderwerp wou zeggen over de PVV. Ja, dus in principe is er geen verandering van datum, alleen geven wij op dit moment aan: wij zien een rol voor Prolander in het NPLG, dus in ieder geval tot 2030 of 2035, maar ik zie die rol daarna ook nog wel. En dan, zonder al teveel in te willen gaan op het PPLG en de keuzes

die we daarover maken, want als bedrijfsvoeringsorganisatie voert Prolander ónze keuzes uit, maar de teksten die er staan over de betrokkenheid en beleidsvorming, daar staan allerlei fancy managementdingen over, maar er moet natuurlijk een goede wisselwerking zijn tussen beleidsmakers en de mensen met de kennis in het gebied en de uitvoering. En daarom ook de betrokkenheid van Prolander, anders dan alleen feitelijk voor de gebiedsontwikkeling moeten ze ook een goede wisselwerking hebben met de medewerkers van de provincie die uiteindelijk aan de lat staan om beleid te maken, want een bedrijfsvoeringsorganisatie als Prolander mag zelf geen beleid maken. Moeten we er een provinciale dienst van maken? Nou voorzitter, iedereen is jaloers op Groningen en Drenthe op dit moment, omdat wij de keuze hebben gemaakt Prolander zelfstandig naast ons te positioneren. Er is in Den Haag wel weer sprake van: moet er niet een soort rijksdienst terugkomen, een soort Dienst Landelijk Gebied? Ik zeg dan altijd: nou, in ieder geval niet in Drenthe en Groningen, want wij hebben Prolander. En het helpt enorm als mensen aan de keukentafel komen of in een dorpshuis voor het gesprek, en niet dé provincie zijn met een opdracht en we komen even vertellen hoe het moet, maar binnen de opdracht van de provincie en alle belangen van de mensen met wie wordt gesproken zoeken naar de beste oplossing. En dan kan het ook nog wel eens zijn dat Prolander bij ons terugkomt om te vragen om af te wijken van het gestelde beleid, om die beste oplossing beter te maken. Dus ik ben heel blij met die positionering naast de provincie en niet binnen de provincie en dat beeld wordt inmiddels door andere provincies ook gedeeld. Dat even over... En, o ja, dan: eigenlijk alle vragen gingen over de passage: hoe zit dat nou precies met die financiën? Zoals ik al zei, oorspronkelijk... Of ik zal even wachten misschien.

De voorzitter: Een interruptie van de heer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten: Ja, ik ben alleen maar benieuwd als u zegt: alle andere provincies zijn jaloers op ons, dat die andere provincies dat dan niet doen, dat wij blijkbaar de enige zijn, Groningen en Drenthe, die dat doen.

De voorzitter: Wat is uw vraag?

De heer Uppelschoten: Nou, de vraag is: als andere provincies zo jaloers zijn op onze constructie, waarom ze blijkbaar dan niet stappen ondernemen om dat ook zo in te richten? Dat begrijp ik dan niet, als het zo'n succes is.

Gedeputeerde Kuipers: Nou, misschien is dat een goede vraag die u in IPO-verband een keer kan... Nee, maar het is makkelijker om de medewerkers, zeg maar de helft die voor de provincies was van een Dienst Landelijk Gebied, onder te brengen in een gemeenschappelijke regeling, dat was op dat moment best wel een dappere keuze ook van uw Staten en die van Groningen, dan het ontvlechten van de medewerkers die je al bij de provincie hebt ondergebracht en die weer in een andere entiteit te storten. Maar ik ga in ieder geval niet, ja, het is makkelijk praten voor andere provincies, maar ik ga niet uitsluiten dat andere provincies ook steeds meer deze beweging gaan maken, hetzij volledig onafhankelijke diensten, maar het kan ook... Je ziet wel al ontstaan bij andere provincies, intern uitvoeringsdiensten in de provincie die veel meer gericht zijn op de rol die Prolander heeft en er wordt... Ik loop overal reclame te maken voor Prolander, dat is ook mijn rol als voorzitter, maar we kunnen de werkbezoeken niet meer aan ongeveer, omdat er zo veel interesse is. En daarover nog één ding over het toekomstperspectief, want dat staat ook in de brief, en dan ga ik zo iets zeggen over de poen, over het toekomstperspectief voor Prolander: kijk, we weten, we hebben expertise hier in dienst en er wordt begerig ook ge-

keken door andere opdrachtgevers. Dus Prolander, op dit moment zijn er twee partijen in de gemeenschappelijke regeling, maar Prolander werkt bijvoorbeeld ook wel voor gebiedsprocessen van waterschappen. Ik denk dat we op termijn telkens, en daarom ook die evaluatiecyclus die in de gemeenschappelijke regeling zit, maar als wij nu zeggen: wij zien gewoon op lange termijn een rol voor Prolander en bestaansrecht, dat we bij die evaluatie ook blijven kijken: welk werk is er dan? En is dat alleen maar werk vanuit de opdracht voor de provincies? Is dat ook voor de waterschappen? Is dat ook voor anderen? Eén van de grootste verkavelaars van Nederland is ook Prolander. Landbouwstructuurversterking voor het ministerie van LNV. Zouden dat ook opdrachten zijn die je in de regio wilt beleggen bij Prolander? Maar dit vergt allemaal wel die aparte positionering ten opzichte van een provinciale dienst.

De voorzitter. Mijnheer Uppelschoten, nog even in tweede instantie.

De heer Uppelschoten. Nou, dank voor deze duidelijke uitleg. Maar als ik uw verhaal goed begrijp: de rol van Prolander zou alleen nog maar groter kunnen worden, omdat ze ook voor waterschappen en voor andere derde partijen gaat werken. Maar er is toch ook een zorg, gemeenschappelijke regelingen, dat wij als PS, de invloed daarop geringer wordt. En als zo'n belangrijke taak bij een externe dienst wordt belegd in een gemeenschappelijke regeling, dan vind ik het zonde dat PS daar niet meer rechtstreeks op kunnen sturen. Wat vindt u daarvan?

Gedeputeerde Kuipers. Nou, voorzitter, wij hebben u de evaluatie toegestuurd, dan heb ik meteen de vraag van de heer Van Dekken, wat gebeurt er met de aanbevelingen, hebben we u toegestuurd op 12 juli vorig jaar. In die evaluatie staat een hele uitgebreide kenschets over het type bedrijfsvoeringsorganisatie, een specifiek afgekaderd type gemeenschappelijke regeling. Telt ook niet, zoals bijvoorbeeld de RUD, een algemeen en een dagelijks bestuur, maar telt alleen een bestuur. En in een dergelijke organisatie kunnen alleen uitvoerende taken van GS worden belegd. Een dergelijke regeling mag niet zelf beleid maken anders dan uitvoeringsbeleid in beperkte zin. Dus de gesprekken, onder andere de VVD maar een aantal andere collega's haalden ook strategische keuzes over ons grondbeleid, over het PPLG aan, et cetera, dat zijn dingen die u uiteindelijk vaststelt of in nauw gesprek met GS worden vastgesteld, en dat is de directe opdracht aan Prolander en daarmee is uw invloed ook vrijwel direct en misschien zelfs wel sterker dan op de eigen provinciale organisatie.

De voorzitter. Mijnheer Uppelschoten gaat weer zitten. De gedeputeerde vervolgt zijn betoog.

Gedeputeerde Kuipers. Ja, dan ga ik nog één ding zeggen over de financiën, voorzitter. Kijk, die verdeling is ongeveer twee derde/een derde, het exacte getal staat voor uw neus in de brief, maar die was... We betalen Prolander op twee manieren. We betalen Prolander voor de opdrachten die zij voor ons doen, maar de bedrijfsvoering moet natuurlijk ook ergens door worden gedekt. Denk alleen al aan het hebben van een directeur et cetera. De oorspronkelijke verdeling van die kosten was geënt op de opgave voor de Ecologische Hoofdstructuur en die is ongeveer twee derde in Drenthe, een derde in Groningen. In de loop der tijd zijn we telkens extra opdrachten blijven beleggen. De grootste daarvan is het extra werk voor het Nationaal Programma Landelijk Gebied. Daarmee is de opdracht die Prolander voor ons vervult vele malen groter geworden dan die voor de provincie Groningen. Het was iemands vrees dat wij meer prachtige natuur hadden dan Groningen, volgens mij moeten we daar trots op zijn, maar dat betekent wel dat er meer werk voor ons wordt gedaan. Tot op heden betalen we nog steeds de bedrijfsvoeringskosten volgens dezelfde verdeelsleutel als we toentertijd hadden belegd, met ook dank aan de collega's uit Groningen die dat zeer royaal doen. Maar het is nu ook wel het moment om te

kijken, en iemand vroeg naar het tijdpad, zodra de opgave voor het NPLG helder is en ook welk werk wij dan gaan verwachten van Prolander, dat gaat u allemaal nog hier voorbij zien krijgen, op dat moment moeten we ook kijken hoe realistisch de werkverdeling tussen de provincie Groningen en de provincie Drenthe belegd is en dan verwacht ik dat wij met de provincie Groningen tot een nieuwe overeenstemming komen als het gaat om het financieren van die percentages. Dat is dus niks meer of minder dan het weer eerlijk verdelen van de bedrijfsvoeringslasten van de gemeenschappelijke regeling. Dat is ook geen gesprek van Prolander, dat is een gesprek tussen ons en de provincie Groningen. En op dat moment zullen wij ook met financieringsvoorstellen natuurlijk naar u toekomen, want onze opdracht zal groter zijn dan die van Groningen, dat kunnen we wel weten. Volgens mij heb ik dan in ieder geval alle complimenten overgebracht aan de dienst Prolander, een aantal van uw vragen ook beantwoord voor dit moment en dan concludeer ik, voorzitter, dat uw zienswijze positief ondersteunend is ten opzichte van het principebesluit de samenwerking met Prolander te continueren en dat ons college dat vervolmaakt tot een definitief besluit. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, en wat mij betreft is deze conclusie uitstekend geformuleerd. Ik kijk even rond of er nog behoefte is aan een korte nabrander, maar dat is niet het geval. Daarmee hebben we agendapunt 7 geheel afgerond.

8. Maatschappelijke effectenstudie Binnenstadfonds Drenthe, Statenstuk 2023-99

De voorzitter: Dan gaan wij over naar agendapunt 8 en aan de orde is de Maatschappelijke effectenstudie Binnenstadfonds Drenthe, Statenstuk 2023-99. Gevraagd wordt de aanbevelingen van Decisio, zoals verwoord op bladzijde 42 en 43 van het rapport, over te nemen, en aan Gedeputeerde Staten het verzoek mee te geven met de aanbevelingen rekening te houden bij de inrichting van toekomstige regelingen. Zoals ik aan het begin van de vergadering al zei, er heeft zich voor dit onderwerp een inspreker gemeld, de heer Stadman en ik wil mijnheer Stadman vragen om alvast deze kant op te komen. Mijnheer Stadman krijgt een spreektijd van 5 minuten en daarna bent u in de gelegenheid om hem vragen te stellen. Daarna zullen we de agenda behandelen zoals die is voorgelegd. Ik geef het woord aan de heer Stadman.

De heer Stadman (inspreker): Geachte gedeputeerden en aanwezige leden van het Drents parlement. Allereerst dank voor de gelegenheid om hier in te spreken. Mijn naam is Albert Stadman ik woon in Tweede Exloërmond en wordt ingezet voor stichting Lokaal Retail Belang namens veertien belangrijke landelijke brancheorganisaties. In Drenthe zijn we daarbij ook actief binnen het netwerkcentrum overleg provincie Drenthe, waarbij we ook een uitstekende wisselwerking ervaren met de provincie Drenthe. De betrokkenheid, inzet en financiële ondersteuning middels onder andere het Binnenstadfonds vanuit de provincie bij de belangrijkste centrumgebieden wordt zeer gewaardeerd, wat in onze brief van 27 juni 2022 aan u, de politiek, ook wordt benadrukt. Direct daarop vervolgt met de oproep om hiermee door te gaan. De leegstand in de grootste zeven winkelgebieden in Drenthe, en de bijbehorende urgentie om maatregelen te nemen voor een gezond centroperspectief, was zorgwekkend. Dit werd in 2017 door de provincie herkend. De maatschappelijke meerwaarde van levendige en bruisende centrumgebieden is groot. Ook in een landelijke provincie als Drenthe is de combinatie van natuurschoon, recreatie en levendige centrumgebieden van groot belang voor de totale aantrekkingskracht van Drenthe. Gezamenlijk vormen ze een unique selling point als toeristentrekker, maar ook is het medebepalend voor de leefbaarheid van de Drentse inwoners. Er zijn in Drenthe de afgelopen 5 jaar

grote stappen gezet om te komen tot verbetering en in door BRO evaluerend onderzoek worden deze stappen concreet benoemd, wat bij mij een warm gevoel gaf met betrekking tot de vooruitgang die is gerealiseerd. Dit terwijl er wel sprake was van erg grote uitdagingen, waarbij de uitvoering meerdere jaren in beslag zal nemen. Vandaag behandelt u als parlement de Maatschappelijke Effectenstudie Binnenstadfonds Drenthe. Daarbij is de volgende onderzoeksvraag geformuleerd: wat zijn de welvaartseffecten van de uitvoeringsplannen van de zeven Drentse gemeenten c.q. de kernen die bekostigd zijn of worden vanuit het Binnenstadfonds? Hierbij ligt de nadruk op de effecten op de leefbaarheid en omgevingswaardering van bezoekers en inwoners van de binnenstad en aangrenzende wijken. Daarover zou ik u het volgende willen meegeven: uiteindelijk zal de leefbaarheid, de omgevingswaarde van bezoekers en inwoners toenemen. Echter, nu een antwoord geven op deze onderzoeksvraag is te vroeg. Daarvoor is er nog, zeker in de grotere plaatsen, sprake van veel onderhanden werk. Wel zijn er al veel concrete afspraken gemaakt met partijen, maar in de uitvoering heeft men meer tijd nodig. Een vraag aan bezoekers stellen over leefbaarheid in een centrumomgeving met de uitstraling van een bouwput lijkt voorspelbaar. Beter is de vraag voor te leggen op het moment dat de projecten zijn afgerond en de consument al een tijd heeft kunnen ervaren hoe het is geworden. Bureau Decisio bevestigt ook dat de effecten van het fonds nog niet goed zichtbaar zijn in cijfers en dat de effecten van projecten die wel zijn afgerond nog niet zijn terug te vinden in de cijfers door het ontbreken van recente onderzoeken. Ze stelt ook dat de provincie echt een beweging op gang heeft gebracht en veel projecten in gang zijn gezet en dat er diverse concrete resultaten zijn geboekt. Dit komt ook overeen met de BRO-rapporten. Bureau Decisio trekt ook een aantal conclusies waar vraagtekens bij kunnen worden gezet en constateert dat het onvoldoende SMART-gericht is. Ze benoemen daarbij dat aan de ene kant het Binnenstadfonds en economisch doel heeft: meer bezoekers aantrekken, wat leidt tot meer omzet en uiteindelijk tot meer bedrijvigheid en werkgelegenheid in de binnensteden. Aan de andere kant wordt ingezet op reductie van een aantal vierkante meters winkelvloeroppervlak en herstructurering van vrijkomende winkelruimte, met het doel om via een kwaliteitsslag in de binnensteden te komen tot het verbeteren van de leefbaarheid voor bezoekers en bewoners. Daarbij het volgende opgemerkt: consumentengedrag is de afgelopen jaren door onder andere internet sterk veranderd. De noodzaak om voor alleen producten naar het centrum te gaan is er niet meer. Het centrumgebied moet zich daar daarom onderscheiden om de consumenten naar een centrumgebied te lokken en daarmee levensvatbaarheid te behouden. Deze aantrekkelijkheid wordt niet bevorderd door leegstand en er is geen sprake van toename van winkels. Winkel sanering ligt nog steeds meer voor de hand. Als er minder winkels en meer wonen komt in centra en de centra compacter worden, zal deze kwaliteitsslag uiteindelijk wel de leefbaarheid voor bezoekers en bewoners bevorderen, maar niet per definitie de werkgelegenheid in de centra. De opmerking van Decisio over de niet behaalde doelstelling met betrekking tot toename werkgelegenheid en winkelgebieden pareren en wij dan ook met genoemde argumentatie. Ook waardestijging van onder andere woningen in centrumgebieden kan niet direct worden gekoppeld aan het Binnenstadfonds, wat Decisio overigens ook weergeeft. Ten aanzien van de aanbevelingen van Decisio willen we het volgende opmerken: stel bij de inrichting van toekomstige regelingen alle Binnenstadfonds SMART-geformuleerde doelstellingen op. Daarvan zeggen we: een levendige binnenstad vergt expertise vanuit vele stakeholders. Om vooraf dit allemaal uit te werken, leidt dit tot veel advieskosten en veel tijdverlies. Bovendien moeten soms partijen nog mee worden genomen in een proces. Heb daarom ook vertrouwen in de competenties en kennis van lokale betrokkenen en beperk vertraging door de zogenaamde ambtelijke molen. De aanbevelingen 2 en 3 vinden we prima. Aanbevelingen 4 en 5 moet, hetzelfde als bij punt 1, geen vertraging opleveren als er sprake is van een urgente situatie die vergelijkbaar is met de situatie in 2017. Na het lezen van het rapport Decisio en het Statenstuk 2023 herkende ik niet het positieve gevoel wat ik wel had

bij de BRO-rapporten. Het gevoel bij Decisio en het Statenstuk wekte bij mij een negatief gevoel op. Meer iets van: je vraagt iets wat je nog niet kunt vragen, of wat niet past bij wat je uiteindelijk voor ogen had. Samenvattend: Provincie Drenthe, blijf dus actief en slagvaardig bij de centrumgebieden in Drenthe en blijf betrokken en ondersteun zowel adviserend als zo nodig faciliterend. Onderzoek en analyseer een dergelijk groot project nadat de uitvoering volledig is afgerond en de samenleving de verbetering voldoende heeft kunnen ervaren. Ik dank u voor uw aandacht.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Stadman, en blijft u nog even staan, want ik wil even inventariseren of er van de zijde van de Staten vragen in uw richting zijn. Ik zie een aantal vingers en volgens mij was de heer Van der Meijden van de SP-fractie als eerste.

De heer Van der Meijden: Dank u voor uw uiteenzetting. Een korte vraag: deelt u nou de conclusies van Decisio ja of nee? Of heeft u daar ook twijfels over? In zijn algemeenheid, generiek.

De heer Stadman (inspreker): Er staan een heleboel dingen in het rapport. Er zijn een aantal dingen die we zeker delen, maar met name als je het hebt over werkgelegenheid, het toenemen in een gebied dat je gaat terugdringen als winkelgebied, dat delen wij niet. Het kan ook niet een doelstelling zijn geweest, en dat was denk ik ook niet de doelstelling als je terugkijkt. Dus met andere woorden: ik heb het gevoel bij dit rapport van Decisio dat er vragen worden beantwoord die niet beantwoord kunnen worden. Ook als je het hebt over: vraag consumenten wat ze nu vinden van die centrumgebieden. Als je in Assen loopt dan zal het plein inmiddels wel wat positiever worden ervaren, maar er zijn nog zoveel bouwprojecten. Dat is nog te vroeg. Dat is denk ik de hoofdconclusie. En het derde wat wij eigenlijk aanbevelen, natuurlijk, als je een boel geld uitgeeft moet je dat wel goed gefundeerd doen, maar om alles van tevoren zodoende uit te werken dat je helemaal van tevoren al weet: dit wil ik, dat kan ik, dan veroorzaakt dat in onze beleving veel vertraging, terwijl je soms heel slagvaardig door moet gaan. En maak dan gebruik van en heb vertrouwen in gemeenten, in stakeholders die daarbij betrokken zijn om dat uit te werken. En toets achteraf inderdaad wel, of het uiteindelijk geresulteerd heeft in wat je wil.

De voorzitter: Dank u wel, dan ga ik even naar rechts, mevrouw Udinga.

Mevrouw Udinga: Dank u wel, voorzitter, en ook de heer Stadman hartelijk dank voor uw bijdrage in deze commissie. Een hele simpele vraag eigenlijk: stel dat dit Binnenstadfonds er niet was geweest, Hoe hadden onze binnensteden er dan bijgelegen en wat waren daar dan de gevolgen van geweest?

De heer Stadman (inspreker): Ik denk zelf, maar het is natuurlijk altijd een beetje terugkijken van wat zou er nou gebeurd zijn? De situatie was natuurlijk wel dat er al behoorlijk veel leegstand was en wat je nu ziet in bepaalde gebieden, kijk naar het oude centrum Emmen, dat al behoorlijk opgeknapt is. Dat geeft een heel ander gevoel. Dat was niet gerealiseerd als het Binnenstadfonds er niet was geweest. Zo zijn er denk ik wel dat meer kleine voorbeelden, maar met name in grotere plaatsen zie je dat wat minder, omdat die nog niet klaar zijn. Ik denk dat als je kijkt naar bijvoorbeeld Beilen of Roden, dat geeft BRO ook weer, die zijn bijna afgerond of dat is afgerond.

De voorzitter: Mijnheer Uppelschoten had ook een verduidelijkende vraag.

De heer Uppelschoten: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Uw conclusie dat het ene onderzoek een positieve indruk nalaat en het andere een wat negatieve indruk, deel ik ook als ik die twee rapporten lees. Maar, één van de conclusies die hier staat: een voornaam doel van het Binnenstadfonds is om de leegstand in de binnensteden terug te dringen, dat doel is in vijf van de zeven binnensteden niet gehaald. Daar is de leegstand zelfs toegenomen. Specifieke kijkend naar de winkelpanden dan is de leegstand in de drie binnensteden toegenomen, in een winkelgebied gelijk gebleven en in de drie binnensteden afgenomen. Dan hebben we het niet over de toekomst. Dat is wat nu gebeurd is in deze 4 jaar. Heeft u daar dan een verklaring voor?

De heer Stadman (inspreker): Ja hoor. Het was al een proces wat gaande was, de leegstand nam toe. Dat had te maken met veranderend consumentengedrag en dat had te maken met dat er veel te grote gebieden waren waar winkels waren. Er waren in het verleden veel te veel winkels gebouwd. Dat proces, dat gaat een tijd door. Bovendien kregen we nog eens een keer twee jaar corona en dat heeft natuurlijk bij een aantal bedrijven ook wel effecten gehad. Kijk naar grootwinkelbedrijven, die ook soms in afhaken in bepaalde steden en soms van twee naar drie vestigingen naar één gaan. Dus dat zijn allemaal ontwikkelingen die daar nog mee te maken hebben.

De voorzitter: Heel kort, mijnheer Uppelschoten in tweede instantie.

De heer Uppelschoten: Want er staat nog zo'n conclusie in, die wat mij betreft intrigerend is. Dat gaat over de bedrijvigheid en werkgelegenheid. Kijkend naar de detailhandelssector is zichtbaar dat deze in alle zeven gemeenten groeit, zowel wat betreft het aantal bedrijven als aantal banen. Echter, binnen de kernwinkelgebieden neemt het aantal bedrijven en banen in detailhandel juist af. Dit is ook niet het beoogde doel en verwachte effect van de Binnenstadfonds, dat detailhandel zich zou moeten concentreren in de kern winkelgebieden.

De voorzitter: Wat is uw vraag?

De heer Uppelschoten: Heeft u daar een verklaring voor, dat het toeneemt buiten de gebieden?

De heer Stadman (inspreker): Als ik het goed gelezen heb, dan staat er dat met name de toename van werkgelegenheid in algemene zin is toegenomen in al die plaatsen, maar in de centrumgebieden niet. En daar zit die detailhandel, onder andere, maar er zit ook horeca. Dat heeft te maken met die met die verkleining en met het afhaken, het stoppen van bedrijven of het vertrekken van bedrijven. Dus met andere woorden: die centra ga je nu kleiner hebben, want je krijgt minder bedrijven. Je maakt het wel compacter, waardoor het levendiger wordt en consumenten het weer plezieriger gaan ervaren. Maar dat wil niet per definitie zeggen dat er allemaal meer banen gaan komen, omdat je gewoon minder bedrijven hebt. Het is gewoon zo dat er minder winkels komen als er voorheen waren en dat heeft alles te maken met: u kunt op de bank van alles bestellen en vroeger moest je daar alleen maar voor naar een winkel. Die situatie is helemaal veranderd en dat betekent dat we kleinere, compactere centra moeten nastreven, waarin alles wel bij elkaar zit, zodat de consument dat ervaart, en niet allerlei leegstaande panden heeft met van die metalen dingen voor de ramen.

De voorzitter: Dan gaan wij nu even naar een andere vragensteller, met uw welnemen mijnheer Uppelschoten, want dat is de heer Steenbergen van Sterk Lokaal, die had ook een vraag.

De heer Steenbergen: U zegt dat heel goed, mijnheer de voorzitter, ik had een vraag, maar de antwoorden van mijn collega's hebben mijn vraag beantwoord, dus mijn vraag met betrekking tot werkgelegenheid is overbodig, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Omlo had zich ook gemeld, volgens mij.

De heer Omlo: Ja, dank u wel, voorzitter. Dank u wel, mijnheer Stadman voor het inspreken, goed verhaal. Toch nog even terug op die focus. Zou je kunnen zeggen dat er te veel focus lag op stenen, bouwen en dat soort dingen? En te weinig op ondernemerschap en op de ondernemer, en op de opvolging daarvan bijvoorbeeld.

De heer Stadman (inspreker): Ik denk dat in 2017 de focus op stenen en op het compacter maken van binnensteden, om daar met elkaar op in te zetten, heel goed was op dat moment. Als ik nu kijk naar wat we eigenlijk de komende jaren nodig hebben, is dat naast de afronding van de projecten die nog niet klaar zijn, want daar moeten we natuurlijk ook mee doorgaan, dat er nog nieuwe uitdagingen op ons afkomen. Dat is inderdaad, ik noem alleen maar de vergrijzing van de ondernemers, hoe komt die opvolging voor? Hoe ga je dat realiseren? Er zitten nog uitdagingen en daarom is het van belang dat gemeenten, ook vanuit de provincie, daar met elkaar goed over nadenken: hoe kunnen we dat faciliteren? Achteroverleunen kan ook, maar dan denk ik dat we straks leegstand hebben, omdat we te weinig bevolking of te weinig ondernemers in de winkelgebieden hebben.

De voorzitter: Dank u wel, dan is er een vraag nog van mijnheer Zuur van de CDA-fractie.

De heer Zuur: Dank u wel, voorzitter. Het sluit mooi aan bij de vorige vraag, mijnheer Stadman.

De voorzitter: De PVV heeft opnieuw een beller. Gaat u verder, mijnheer Zuur.

De heer Zuur: Dank u wel. U gaf net aan dat er in de toekomst zaken nodig zijn om verder te kunnen. Kunt u dat vanuit uw expertise ook concretiseren, zoals u net probeerde? Ik vond dat nog niet af.

De heer Stadman (inspreker): We hebben in de brief die wij vorig jaar naar alle politieke partijen in Drenthe hebben gestuurd, een aantal belangrijke items op een rij gezet, die wij belangrijk vinden. Daar zijn een aantal bij waarvan, zeg maar wat we vandaag doen, gevraagd wordt om door te zetten. Dat is ook waar we mee beginnen: zet het beleid door. Maar om dit soort vraagstukken, over hoe een winkelgebied straks ingevuld wordt, maar ook: hoe hou je het met elkaar aantrekkelijk? Dat is heel breed en daarvoor heb je, zeg maar, de mensen in de klei nodig. Daar is het centrum bij betrokken, je hebt daar de gemeenten bij nodig, je hebt daar de vastgoed bij nodig, maar je hebt ook de kennis nodig die een provincie kan leveren. Denk daarbij bijvoorbeeld aan, ik weet dat er een koopstroom imago-onderzoek ingezet gaat worden, maar ook andere vormen van data-analyse. Met behulp van de kennis die ook binnen de provincie is, kunnen dat soort zaken ingezet worden en daarom is die betrokkenheid vanuit de provincie voor de komende jaren van erg groot belang.

De voorzitter: Dank u wel, dan is er een vraag van Forum voor Democratie, mijnheer Velzing.

De heer Velzing: Dank u wel, voorzitter. Ik had een vraag: maakt u zich geen zorgen over de dorpen? Emmen is een stad van dorpen, bijvoorbeeld Zwartemeer en je hebt nog een paar dorpen, waar alle winkels verdwijnen, waar alleen nog een supermarkt is. Terwijl Klazienaveen continu aan het uitbreiden is met winkeloppervlak. Dus is het niet zonde van die dorpen, dat er alleen nog maar een supermarkt is en geen slager en geen kledingverkoop? Hoe zijn die ontwikkelingen?

De heer Stadman (inspreker): Sterker nog, in een aantal dorpen zit al geen supermarkt meer. Ik woon zelf in Tweede Exloërmond en op dit moment heeft de ondernemer die daar nog een winkel heeft, te kennen gegeven dat hij in juni stopt. Dus als u mij vraagt: maak je je daar zorgen over? Ja. Eén van de dingen die ik ook benadruk, naast het feit dat ik die zeven winkelgebieden die hier genoemd worden, op deze manier graag wil ondersteunen. Maar heb ook oog voor de leefbaarheid, kijk wel naar de functie van een dorp. Kijk vooral ook naar de leefbaarheidsvoorzieningen in een dorp, als het gaat om de dagelijkse voorzieningen. Dan heb ik het niet meer over grote kledingzaken, heb ik het wel over een dorpswinkel. Ik heb het ook over een dokterspost. Concentreer waar mogelijk zo veel mogelijk bij elkaar, zodat je de zuigkracht binnen zo'n dorp ook nog eens versterkt. Dus daar maak ik mij wel zorgen over, maar dat is in mijn beleving een onderwerp dat zeker in de plattelandsprovincies als Groningen, Friesland, Drenthe heel belangrijk is. Ik weet dat veel partijen zich daar zorgen over maken, maar het is wel een ander onderwerp in het kader hiervan.

De voorzitter: Dank voor deze laatste aanvulling. Dat is een terechte opmerking. Het gaat inderdaad niet over de binnenstad van Tweede Exloërmond bijvoorbeeld. Zijn er nog andere vragen van de Staten? Mijnheer van der Meijden, maar ik had u al een beurt gegeven, u was begonnen. Mijnheer Uppelschoten, u heeft ook al een beurt gehad. Nou, als u het kort weet te houden, mijnheer Van der Meijden.

De heer Van der Meijden: Korte vraag: u zegt net dat de betrokkenheid van de provincie bij u van groot belang is voor de toekomst. Hoe ziet u dan die betrokkenheid? In expertise of ook weer in subsidies?

De heer Stadman (inspreker): Op twee manieren. Allereerst begint betrokkenheid bij het meedenken, het meedoen bij de uitdagingen die er liggen. Gewoon meedenken en waar mogelijk coördineren en faciliteren, dat is een één ding. Faciliteren kan ook doordat je situaties tegenkomt dat gemeenten of dat er vanuit de provincie hulp nodig is op financieel gebied. Dat kan, maar dat is afhankelijk van wat er ligt. Het gaat ook vooral om betrokkenheid. Bijvoorbeeld het faciliteren van een koopstroom imago-onderzoek, dat doe je gewoon als provincie. Op een bepaald moment kun je dat soort onderwerpen beter uitzetten. We hebben vorig jaar voor de winkelgebieden, ook samen met de provincie, samen met ondernemers een traject ingezet hoe zij collectief een digitalisering konden invoeren. Dat soort dingen doe je ook met elkaar. Dat zijn maar een paar voorbeelden, maar zo kunnen er nog meerdere onderwerpen zijn.

De voorzitter: Dank u wel. De allerlaatste vraag in dit rondje is voor mijnheer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten: Ik hoor u zeggen dat u het uitgangspunt van het Binnenstadfonds, namelijk de concentratie van de detailhandel in kleinere centra, nog steeds onderschrijft. Het concentreren van de detailhandel in kleinere kernwinkelgebieden.

De heer Stadman (inspreker): Ja.

De heer Uppelschoten: Maar de conclusie in het rapport is, dat dat niet werkt. Hier staat: dit strookt niet met het beoogde en verwachte effect van het Binnenstadfonds dat detailhandel zich moet concentreren in de kernwinkelgebieden van de zeven gemeenten, en daar vervolgens kan floreren, een sterker en robuuster winkelgebied worden. Want de werkgelegenheid en het aantal detailzaken neemt wel toe, maar blijkbaar buiten het kerngebied. Dat is één van de conclusies hier. Dus ik vraag aan u hoe u dan tegen deze conclusie aankijkt?

De heer Stadman (inspreker): Als ik de rapporten van BRO zie, dan zie ik dat daar in ieder geval de werkgelegenheid niet is toegenomen. De transitie naar compactere winkelgebieden wel. Er wordt geconcludeerd dat in de detailhandel in de centra de werkgelegenheid niet is toegenomen. Als ik het rapport van Decisio lees, dan zie ik dat de werkgelegenheid in zijn algemeenheid, niet alleen detailhandel, in alle gemeenten wel is toegenomen, maar niet in de centra.

De voorzitter: Dank u wel voor de beantwoording en ik ga u nu ook bedanken voor de uitgebreide beantwoording op alle vragen van de Staten en wij gaan nu het agendapunt behandelen zoals het voorligt. Als u het knopje even uitdoet dan komt dat helemaal goed. Ik geef gelegenheid voor de eerste termijn en op die eerste termijn zal gereageerd worden door de voorzitter van de commissie van onderzoek, de heer Nijmeijer. U heeft een spreektijd van 3 minuten maximaal. Dat ga ik toch een beetje in de gaten houden in verband met de tijd. Ik geef als eerste het woord aan de CDA-fractie, de heer Zuur, en daarna aan mijnheer Omlo.

De heer Zuur: Dank u wel, voorzitter. Onze fractie heeft met belangstelling kennisgenomen van dit onderzoek, geïnitieerd vanuit Provinciale Staten en samen met het al eerdergenoemde onderzoek van BRO. De uitkomsten stemmen ons tot tevredenheid. Subsidie heeft in zeven gemeenten het nodige in beweging gezet. Binnenstadplannen zijn gemaakt. De € 13 miljoen subsidie heeft geleid tot € 48 miljoen investeringen door gemeenten en door derden om de winkelkernen aantrekkelijker te maken en het woningaanbod is vergroot. Effecten zijn nog moeilijk te duiden, dat werd net ook al aangegeven. Daarvoor is het nog te vroeg en er volgt binnenkort daarvoor nog een koopstromenonderzoek. Daarnaast wordt met deze tussenstand bijvoorbeeld vermeld dat een van de doelen: het terugdringen van de leegstand in vijf van de zeven gemeenten niet is gehaald. Nog niet is gehaald, want wat zou er gebeurd zijn wanneer er helemaal geen Binnenstadfonds was geweest? Misschien was de leegstand op dit moment al wel veel groter. De CDA-fractie is ervan overtuigd dat met het Binnenstadfonds een goede bijdrage is geleverd aan de beoogde doelen. Natuurlijk worden er ook leermoment geconstateerd. De kaders om in aanmerking te komen voor een bijdrage waren ruim. Onze fractie houdt echter wel vast aan het beoogde doel van het fonds en dat is ruimschoots behaald. Dat was de timing, het kwam op een goed moment en dat heeft gezorgd voor reuring bij en in de gemeenten. Dan de verdeling van de middelen, die vooraf al vaststond, een terecht punt volgens onze fractie. Wellicht was die verdeling anders geweest wanneer deze meer gerelateerd was aan de daadwerkelijke uitdagingen waar de diverse gemeenten voor staan en stonden. Ik verwijs als voorbeeld naar de eerdere inspraak van de toenmalige burgemeester van Coevorden en de in hoofdstuk 4.2 opgenomen aanbevelingen voor deze stad. Het hemd is nader dan de rok, dat realiseer ik mij, het is dan ook slechts een voorbeeld. Onze fractie vindt dat bij een eventueel nieuw Binnenstadfonds, dat zeker in de nabije toekomst nog nodig zal zijn, de bijdrage zelfs afhankelijk mag worden gemaakt van het ambitieniveau en de concreetheid van de plannen van betrokken gemeenten. De CDA-fractie kan zich dan ook vinden in de aanbevelingen van dit rapport, en dan met name gericht op het wegen van de alternatieven, het bewust kiezen of je als provincie wel of niet nadere doelstellingen wil formuleren en de kaders die je wil stellen en welke metingen je

vooraf wil doen. Dat bepaalt, voor zover realistisch, mede de inhoud en de concrete waarde van het meten van behaalde resultaten. Dat geldt overigens voor elke subsidieregeling, maar dat is aan de nieuwe Staten, PS en GS. Tot slot: onze fractie concludeert samen met de onderzoekers van zowel Decisio als BRO, dat de zeven steden inclusief omringend platteland er nog niet zijn. Als CDA vinden we dat de provincie dan ook een aanjagers- en faciliterende rol richting de gemeenten en MKB moet blijven spelen. Dat kan met een fonds, dat kan met andere MKB ondersteunende maatregelen. Daar gaan wij voor ter behoud en verbetering van de leefbaarheid van ons mooie Drenthe. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, precies binnen de tijd. We gaan verder met mijnheer Omlo van JA21 en daarna mevrouw Uildriks van D66. Het woord is aan de heer Omlo.

De heer Omlo: Dank u wel, voorzitter. Op woensdag 7 december jongstleden heeft onze fractie deelgenomen aan het werkbezoek naar Meppel, Hoogeveen en Assen. In alle bezochte binnensteden waren metamorfoses aan het plaatsvinden en vanuit gemeenten, centrummanagers, maar ook de ondernemers wordt keihard gewerkt. De resultaten zijn reeds zichtbaar of beginnen zichtbaar te worden. Ook in Emmen, Beilen Coevorden en Roden worden vanuit visie naar de toekomst de plannen uitgewerkt en het Binnenstadfonds is hier een belangrijke aanjager in. Dat blijkt ook uit de vandaag besproken effectenstudie. Voorzitter, laat duidelijk zijn: JA21 is voorstander van dit Binnenstadfonds en ziet de noodzaak van een dergelijke regeling ook zeker in. Maar, zo zegt een van de aanbevelingen ook: focus iets scherper op de daadwerkelijke opgave in plaats van de grootte van de gemeente. We zien dat bijvoorbeeld in de kern Hoogeveen, de Tamboerpassage, en Meppel, De Swaenenborgh, er bijna geen beweging vanuit de vastgoedeigenaren gemaakt wordt en hierdoor veel leegstand blijft en in vijf van de zeven steden zelfs is toegenomen. Keerzijde is ook dat door investeringen in de kernwinkelgebieden huur en vastgoedprijzen stijgen, waardoor het voor startende ondernemers moeilijker wordt een pand te krijgen in dit gebied. Ook hierin kan wellicht, door de focus daarop te leggen, het fonds in de toekomst een rol spelen. In Emmen is inmiddels een project gestart om met tijdelijke lage huur starters tegemoet te komen.

De voorzitter: Momentje, u heeft een vraag van mijnheer Steenbergen.

De heer Steenbergen: Dank u wel, voorzitter. Mijnheer Omlo, u heeft het over Hoogeveen, dat daar nog steeds geen ontwikkelingen zijn, maar bent u niet op de hoogte dat er nu een compleet plan bezig is om de hele Tamboerpassage, gezamenlijk met alle ondernemers op te pakken? Ik denk dat u nu een verkeerd beeld schetst.

De heer Omlo: Dat was het beeld ten tijde van dat we daar op bezoek waren. Ik weet dat er inmiddels nieuwe ontwikkelingen zijn, dus dat juichen we natuurlijk ook toe. Een andere zorg, die niet uit deze effectenstudie naar boven komt, maar wellicht integraal aan vastgekoppeld kan worden, is dat doordat de binnensteden aantrekkelijk worden gemaakt, daar investeringen plaatsvinden, er toch de link gelegd kan worden voor leegstand en krimp in omliggende dorpen. Als voorbeeld noem ik mijn eigen dorp, Klazienaveen, waar binnenkort een zevende supermarkt zich gaat vestigen terwijl een dorp verderop de supermarkt sluit. Wellicht dat deze zaken in een net toegekende regiodeal meegenomen kunnen worden? Voorzitter, binnensteden en winkelgebieden dienen mee te gaan in de veranderingen van de bezoeker. Ondernemingen dienen mee te gaan in de veranderingen van de consument. Beleving en sfeer in winkelgebieden zijn belangrijke elementen, net als de aanwezigheid van cultuur en het organiseren van evenementen. Het fysieke winkelen verder stimuleren, zou wat JA21 betreft, ook heel goed verder focus

kunnen krijgen in het nieuwe Binnenstadfonds. Dan tot slot, met nog 4 seconden, richt ik me tot u, voorzitter: wij danken u voor de strakke en met humor geleide commissievergaderingen, heer Vegter bedankt.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we verder met de fractie van D66, mevrouw Uildriks en daarna met mijnheer Steenbergen.

Mevrouw Uildriks: Dank u, voorzitter. Het doet D66 goed het effect van het Binnenstadfonds te zien in de zeven betreffende plaatsen. Er wordt druk gewerkt aan de binnensteden en wij zien dan ook, dat de gelden hebben bijgedragen tot mooiere binnensteden in wording. De provinciale gelden hebben geleid tot een vliegwieleffect en in combinatie met betreffende gemeenten is dat een mooi resultaat. Het geld kwam op het juiste moment en heeft echt iets in beweging gezet, lazen wij. Wij onderschrijven de conclusies en aanbevelingen van het onderzoeksbureau Decisio, maar beseffen ook hoe lastig dit soort zaken SMART en meetbaar te krijgen zijn, zoals we ook van de inspreker hebben gehoord. Dank, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, we gaan verder met Sterk Lokaal Drenthe, de heer Steenbergen en daarna met de VVD-fractie. Het woord is aan de heer Steenbergen.

De heer Steenbergen: Voorzitter, dank u wel, Binnenstadfonds Drenthe. Het Binnenstadfonds had eigenlijk twee opdrachten, twee doelstellingen: meer bezoekers aantrekken en het aantal vierkante meters gaan verkleinen, waardoor er een compacter en beter centrum ging ontstaan in de steden, waar het om ging. Op basis van de reacties die we uit steden hebben gehoord, ook wel uit de conclusie van de Decisio, denken wij toch dat het Binnenstadfonds zaken ten goede heeft gekeerd. Het heeft een ontwikkeling op gang gebracht, die nodig was om de steden levensvatbaar te houden. Voordat we ingaan op het advies hebben wij één vraag, en eigenlijk is die vraag door voorgangers al een beetje aangekaart: is het college het met ons eens dat de budgetverdeling op basis van inwoneraantal en omvang centrum te kort door de bocht is geweest? De mate van problematiek wordt hierdoor niet meegenomen. Met andere woorden: de problematiek in Hoogeveen zou groter kunnen zijn dan in Assen. Assen kreeg € 3 miljoen en Hoogeveen € 2 miljoen. Dat zou bij een goede analyse misschien wel andersom geweest kunnen zijn. De voorgestelde aanbevelingen zijn akkoord en we verwachten dat GS bij de toekomstige regeling hier ook rekening mee gaat houden. Wij denken dat wij, zeker voor de toekomst, als aanjager voor de binnensteden ons werk als provincie moeten blijven doen en daar zeker ondersteuning moeten verlenen, want we zijn een belangrijke aanjager op deze gebieden. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we verder met mevrouw Udinga van de VVD-fractie en daarna met de heer Loof.

Mevrouw Udinga: Dank u wel, voorzitter. Ik wacht even tot dat mijn tijd goed staat. Maak de winkelkernen van de steden in Drenthe beter. Dat was de simpele opdracht in 2017 van de provincie bij het uitdelen van de € 13 miljoen in het Binnenstadfonds. Zowel de HEMA als de Robeco gemeenten maakten in de daaropvolgende jaren gebruik van dit fonds. Dat het fonds een succes is gebleken, dat moge duidelijk zijn. We wonen allemaal in of in de buurt van een gemeente waarvan de binnenstad is aangepakt. Waar minder leegstand te zien is, winkelmeters werden vervangen door woningen, en die heringericht werd met meer groen. We hebben het ook met eigen ogen kunnen zien tijdens onze tour langs Assen, Hoogeveen en Meppel kortgeleden: het

geld is goed besteed. De gemeenten hebben daar de juiste dingen mee gedaan en iedereen profiteert daarvan: inwoners, toeristen, winkeliers. De evaluatie door bureau BRO bevestigde de positieve geluiden. Daar doet de evaluatie van Decisio niets aan af. Het klopt dat de effecten van het fonds nog niet goed zichtbaar zijn in de cijfers. De beoogde doelen waren enerzijds niet SMART genoeg geformuleerd, werd gesteld, en hebben anderzijds een veel langer tijdsbeslag nodig. Want nog niet alle binnensteden zijn klaar, de heer Stadman zei dat ook al. Zo wordt er in Meppel nog volop gewerkt aan het Prinsenplein en moeten ook in Emmen en Assen nog zaken worden aangepakt. Een analyse van de waardering van de binnensteden door inwoners en bezoekers kan pas worden gemeten wanneer er sprake is van een afgerond centrumaanpak. Ook is het wachten op een nog uit te voeren koopstromenonderzoek dit jaar, en dan weten we vast meer van de resultaten. Het economische doel van het Binnenstadfonds was ook niet om meer bezoekers en meer bedrijvigheid en werkgelegenheid te genereren, maar om een aantrekkelijk winkelgebied en voldoende omzet en werkgelegenheid te behouden. En dat is meer dan prima gelukt. Ondanks twee pittige coronajaren, waarin met name de winkeliers het zwaar voor de kiezen hebben gehad, heeft het Binnenstadfonds ervoor gezorgd dat ontwikkelingen door konden gaan. Dat er fors werd geïnvesteerd in de binnensteden, mede door het multipliereffect van meer dan € 40 miljoen. Dit heeft echt iets positiefs in beweging gebracht. We zijn dan ook benieuwd of dit aanvullende onderzoek van PS ons zelf nog nieuwe inzichten heeft gegeven. Wat heeft het gekost en wat levert het ons uiteindelijk op? Oftewel hoe nuttig was dit onderzoek? Wij stellen daar grote vraagtekens bij. Het overnemen van de aanbevelingen van Decisio, zoals wordt voorgesteld, zal bij een nieuwe regeling en subsidieaanvraag extra tijd vragen, die daardoor niet alleen vertraging, maar mogelijk ook voor extra kosten zorgt. We moeten niet alles tot in den treure af willen kaderen. Geeft dat namelijk niet een schijnzekerheid? Dat is wat ons betreft niet wenselijk. Voorzitter, we mogen trots zijn op onze Mkb'ers en ik ben er trots op dat wij als provincie het Binnenstadfonds hebben ingesteld. Onze oproep is dan ook om de centrumgebieden ook de komende jaren te blijven ondersteunen. Laten we gemeenten helpen om een nog compacter winkelcentrum te realiseren waar ruimte is voor nieuwe bedrijvigheid, zoals horeca, cultuur en recreatie. Wij zien hier hiervoor graag een vervolg op het Regiostedenfonds en de subsidieregeling Herstructurering Ruimtelijke Kwaliteit. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter. Dank u wel, dan gaan we verder met de Partij van de Arbeid, mijnheer Loof, en daarna mevrouw Van den Berg. Het woord is aan de heer Loof.

De heer Loof. Dank u, voorzitter. Wat bijzonder om te constateren dat sommige partijen, die bij elke regeling die we hier met elkaar afspreken tot drie nullen achter de komma vooraf willen afspreken: wat gaat het allemaal opleveren, wat moeten de resultaten zijn? Hoe SMART willen we het geformuleerd hebben? En bij andere regelingen: toe maar. Ik kom daar nog wel even op in mijn bijdrage, voorzitter. Opnieuw een mooi product van de commissie van onderzoek, Maatschappelijke effectenstudie van het Binnenstadfonds Drenthe. Het beslaat een terugblik van ruim 6 jaar werken aan verbetering van de kwaliteit en leefbaarheid van onze binnensteden en grotere dorpskernen. Tezamen met de evaluatie van BRO die in opdracht van GS recent is opgeleverd, vormt deze effectstudie een goed beeld van de resultaten, zowel hard als zacht, van het Binnenstadfonds. Beide rapporten zeggen: het Binnenstadfonds kwam op het juiste moment en is zeer gewaardeerd door de betrokken gemeenten. Het heeft dan ook veel opgeleverd en feitelijk is het werk nog lang niet klaar. Misschien is dat wel kenmerkend voor binnensteden: die zijn nooit af en altijd in beweging. Soms in de richting die je graag wilt, vaak ook in tegengestelde richtingen. Dan kan een steun in de rug in de vorm van een fonds gericht op cofinanciering een welkom instrument zijn. De effectstudie komt met heldere conclusies en aanbevelingen en de commissie van onderzoek stelt voor deze onverkort over te nemen. Maar voordat we daar iets

van vinden, willen we graag nog even op een aantal zaken ingaan. Te beginnen met de conclusies van, het onderzoeksbureau Decisio. Het bureau concludeert dat de doelstellingen van de provincie en eigenlijk ook van de betrokken gemeenten in het algemeen beperkt SMART, zoals dat heet, zijn geformuleerd. Dus is niet goed te duiden waar op ingezet is: op economische of op leefbaarheidsaspecten. Volgens onze fractie vallen deze sowieso samen. Als het economisch goed gaat, is er minder leegstand, meer bezoek en meer leefbaarheid door bijvoorbeeld cultuur en horeca, die goed bezocht worden. Als het centrum daarentegen aantrekkelijk oogt met terrasjes, uitgaansgelegenheden en een frisse uitstraling, dan hoeft dat niet te betekenen dat een economisch voorspoedig gaat, want lege winkelpanden vallen dan misschien minder op. Het is wederkerig wat ons betreft. Neemt niet weg dat de conclusie eigenlijk over die SMART-doelstellingen gaat. Die waren, zoals gezegd, beperkt geformuleerd. We kunnen niet anders concluderen dan het daarmee eens te zijn. Dat is lastig voor onderzoekers, dat snappen we. De vraag is: hoeveel is daar dan niet goed gegaan? Of: had er op bijgestuurd moeten worden? Maar ook die vraag is moeilijk te beantwoorden zonder heldere uitgangspunten en doelstellingen. Net als de vraag, ook al eerder genoemd hier vanochtend, zouden die talloze ontwikkelingen, die in gang zijn gezet of uitgevoerd, ook hebben plaatsgevonden zonder een Binnenstadfonds? Bij de derde conclusie wordt iets gezegd over een koopstromenonderzoek dat dit jaar weer zijn beslag gaat krijgen. Een goede zaak en een ander handig instrument zou kunnen zijn: het analyseren van parkeercijfers. Ik kom bijna tot een afronding, voorzitter. De laatste conclusie is opvallend. Het effect van het fonds op bedrijvigheid en werkgelegenheid is ambivalent. Dat blijkt duidelijk uit de verschillende tabellen in het onderzoeksrapport. De praktijk is weerbarstig, zoveel is duidelijk. Het is geen exacte wetenschap. Het lijkt onze fractie goed om ook in de volgende Statenperiode met elkaar serieus door te praten over het voortzetten van het Binnenstadfonds. Er ligt nu een structuur, de trein rijdt, die moet het station weten te bereiken en volgens ons zouden we daar met elkaar goede afspraken over moeten maken. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, dan gaan we verder met de fractie van de ChristenUnie, mevrouw Van den Berg, en daarna met mijnheer Van der Meijden. Het woord is aan mevrouw Van den Berg.

Mevrouw Van den Berg: Dank u, voorzitter, en dank aan de commissie van onderzoek voor het laten doen van dit onderzoek. Er lag bij de start van het Binnenstadfonds een grote uitdaging. De retailwereld was en is flink in ontwikkeling en daarop is met dit fonds geanticipeerd. Uiteraard is het wetenschappelijk lastig om vast te stellen wat de situatie zou zijn geweest als we geen Binnenstadfonds gehad hebben. Maar uit het BRO-rapport blijken heel concrete resultaten. Het was ons inziens goed geweest om dat rapport samen met dit rapport te bespreken. Maar ook het onderzoek van Decisio concludeert dat het Binnenstadfonds echt een beweging op gang heeft gebracht. Dat hebben we ook gezien als Staten, onder andere met het werkbezoek in december aan onder andere het Koopmansplein in Assen, aan de Tamboerpassage en de Hoofdstraat van Hoogeveen, en de upgrade van de Groenmarkt en Prinsenplein in Meppel. En ook in de andere vier gemeenten is hard gewerkt. De aanbevelingen van Decisio kunnen we op zich goed volgen. Met name de aanbeveling om bij de start van een regeling een evaluatieplan te maken, vinden wij een hele interessante. We horen graag hoe het college hier tegenaan kijkt, want wij denken dat als je dat aan de voorkant goed doet, je een regeling ook scherper kunt maken. Voorliggend besluit kan misschien ook iets scherper. Graag vragen we de werkgroep om daar nog eens naar te kijken, misschien aangevuld met een reactie van het college hierop. Maar kort gezegd, voorzitter, kunnen we trots zijn op de bijdrage die de provincie heeft geleverd en blijft leveren aan het versterken van onze binnensteden. We zouden graag ook aan het college

willen vragen om in de toekomst, als we over vervolgen spreken, ook deze evaluaties daarbij te voegen, zodat we die kunnen betrekken bij die gesprekken. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we verder met de fractie van de SP, mijnheer Van der Meijden en daarna met de PVV-fractie. Het woord is aan de heer Van der Meijden.

De heer Van der Meijden: Dank u, voorzitter. De uitkomsten van de Maatschappelijke effecten studie Binnenstadfonds Drenthe stemmen mij niet onverdeeld positief. Gezien de conclusie kun je je afvragen of het glas nu halfvol is of halfleeg. De beoogde bedoeling met betrekking tot de kernen van de genoemde plaatsen zijn nauwelijks of niet gerealiseerd, of moeilijk vast te stellen. Nauwelijks of geen vermeerdering van de concentratie van de vierkante meters in de kernen, nauwelijks of geen vermeerdering van werkgelegenheid in de kernen. Het positieve is dat genoemde punten wel buiten de kernen zijn toegenomen. Uiteindelijk is er €13 miljoen overheids-geld van de provincie ingestoken en nog eens €19 miljoen door de gemeente, dus totaal €32 miljoen en nog een keer €16 miljoen door derden. Dit bedrag steekt naar mijn mening schril af tegen de marginale effecten. Dat het fonds een motor is geweest welke de projecten hebben aan-gejaagd, is positief. Doch een motor die zo duur is in gebruik en je niet verder brengt dan de hoek van de straat, stemt toch tot twijfel. Wat volstrekt onduidelijk is, is aan wie de subsidie ten goede is gekomen: aan vastgoedeigenaren, investeerders, aan grote winkelketens. Ik vraag me in gemoede af of met zoveel publiek geld, €32 miljoen, de panden in de kernen van private vastgoedeigenaren verbeterd moeten worden, of dat hele nieuwe panden moeten worden ge-bouwd. Ik heb ook niet de illusie dat vastgoedeigenaren of vastgoedmelkers, hoe je ze ook noe-men wilt, de huren voor hardwerkende kleine ondernemers laag cq. redelijk betaalbaar houden. Ik neem aan dat ook dat de waardevermeerdering van het vastgoed niet terugstroomt in de pro-vinciale kas, behoudens wat WOZ. Infrastructuur en cultuurhistorische objecten zijn wat het ons betreft wel een goed doel, maar het spekken van private, grote investeerders, en ondernemers, en eigenaren wijzen wij af. Wij zijn echter wel voorstander van het overnemen van het advies gedaan door commissie van onderzoek. Wij adviseren daarnaast dat de subsidies voor toekomstige projecten worden geoormerkt en alleen worden verstrekt als er sprake is van maatschappe-lijk verantwoorde projecten van algemeen belang. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, dan zijn we toe aan de bijdrage van mijnheer Uppelschoten van de PVV-fractie en dan sluiten we straks af met de heer Pormes van GroenLinks, die vergeten we niet. Het woord is aan de heer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Twee verschillende dingen. Het eer-ste is: we hebben twee onderzoeken liggen, van BRO en van Decisio. Wat de inspreker ook al aangaf, als je het rapport van BRO leest dan krijg je een heel positief beeld over wat er met het Binnenstadfonds gebeurd is. Maar zoals uitgelegd wordt, gaat BRO eigenlijk alleen maar over de besteding van middelen en de output, of de doelen gehaald zijn. Het gaat er dus om of het geld rechtmatig besteedt is, of er geen rare dingen zijn gebeurd en of we het ook besteed is aan din-gen die te maken hebben met de binnenstad. Nou, dat is keurig, dat kun je lezen, dat klopt alle-maal. Decisio gaat over de effecten, want eigenlijk zijn wij als Staten veel meer geïnteresseerd in de effecten. Heeft het ook wat opgeleverd? Is er wat veranderd? Is het beter geworden? Is het mooier geworden? Dat zijn eigenlijk de vragen die in PS aan de orde moeten komen, die vragen die in BRO gesteld worden, ik zou bijna zeggen dat het vanzelf spreekt. Als dat niet zo zou zijn, dan kunnen wij nergens meer bouwen. Maar ik heb het idee dat onderzoeken zoals Decisio, dat dat de onderzoeken zijn die hier zouden moeten plaatsvinden en niet alleen op verzoek van de

commissie van onderzoek, maar dat GS dat zelf zou moeten doen, want Decisio geeft ook discrepanties aan. Wat is er aan de hand? Waarom werkt het wel in de ene gemeente en werkt het niet in de andere gemeenten? En dan gaat het niet over of iets fout op goed gegaan is, maar er zijn misschien verschillende trends die er spelen. Voor ons zou het heel belangrijk zijn om grip te krijgen op de trends. Wat is het probleem? En dat geeft ook meteen een antwoord op de vraag dat je niet het groot pondspondsgewijs moet verdelen het geld, maar dat je de verdeling van het geld ook zou moeten koppelen aan een probleem wat in een gemeente speelt en hoe ze dat wil oplossen. Dus voor ons als we het beleid vaststellen, zou het heel goed zijn een van de aanbevelingen of de laatste aanbeveling van tevoren bijna te onderzoeken: wat is er aan de hand en welke zaken kunnen we veranderen? Want er zijn misschien een hoop dingen die een autonome trend zijn, en waar je als overheid en zeker als provincie maar heel weinig invloed op uitoefenen. Dus er zijn... Wacht, het staat keurig geformuleerd: ambivalente dingen worden geconcludeerd. Dat geeft helemaal niet. Dat heeft ook helemaal niets te maken met of de een het beter heeft gedaan dan de ander. Maar voor ons is vooral van belang om te begrijpen wat er dan gebeurd is en wat wij zouden kunnen doen naar de toekomst toe. En daar zou zo een ex-ante onderzoek, niet te groot en niet ingewikkeld, maar wel dat we afspreken wat gaan we nou proberen te bereiken? En dat we dat dan ook vastleggen in een evaluatie evaluatieplan, zodat we naderhand kunnen vaststellen: heeft opgeleverd wat we beoogden? Dat zijn de belangrijkste dingen, en dus een pleidooi voor effectenonderzoek. Laten we proberen grip te krijgen op wat er gebeurt en niet meteen afkeuren van, het is goed of is slecht, en een soort bescheidenheid. Dit zijn vaak autonome processen, want laat ik maar zo zeggen: er wordt hier gezegd van misschien is het internet...

De voorzitter: Mijnheer Uppelschoten, wilt u afronden?

De heer Uppelschoten: Ik rond af. Misschien is een trend wel... En één trend werd al aangegeven: mensen kopen veel meer in via internet. Maar misschien zou ook kunnen zijn dat de centra gewoon meer horeca krijgen en dat de detailhandel, grote detailhandels, juist niet in het kerngebied zitten, maar meer in de randgebieden waar je wel grotere winkels hebt en niet meer de kleine, gezellige winkeltjes van het centrum. Maar dat zeg ik. Maar het is belangrijk om de trend te pakken te krijgen om ook te weten wat er moet gebeuren, en denken dat wij met overheids-geld een heel duur project kunnen bijsturen, een project wat vaak in handen is van private investeerders. Het is heel optimistisch om dat te denken. Ik stop, mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Uppelschoten, en dan als laatste mijnheer Pormes van de GroenLinks-fractie. U heeft het woord.

De heer Pormes: Dank u wel, voorzitter. Het is altijd makkelijk als je als laatste bent, dan hoef je niet in herhaling te vervallen en daardoor je het vooral ook iets korter maken. Maar even genomen, kijk, het initiatief is door PS genomen om een maatschappelijke effectenstudie uit te voeren. Dit heeft geleid tot een motie Binnenstadfonds van 2016, omdat wij natuurlijk allerlei maatschappelijke effecten wilden zien, zoals het aantrekkelijker maken van de binnensteden, transformatie van winkels naar woningen, teruglopende bezoek aan de binnensteden door, onder meer, de toename van webwinkels. Dit was dan ook de reden om zo een kosten-batenanalyse uit te voeren en dan kun je afvragen: zijn de beoogde doelstellingen gehaald? Droeg het Binnenstadfonds bij aan het achterliggende doel: verbeteren van de leefbaarheid waardering van de binnensteden door inwoners en bezoekers? Eigenlijk kunnen we uit de conclusie van het onderzoek halen dat het heel lastig is om te beoordelen of de doelstellingen allemaal zijn gehaald,

omdat deze beperkt SMART zijn geformuleerd. Dit geldt zowel voor de provincie als voor de gemeente, maar we willen wel daarbij een kanttekening maken, voorzitter. Kijk, GroenLinks - en dat hebben we ook gezien, dit is een met name gebeurd tijdens de corona-tijd - we hebben de GS meegeven dat met de bestedingen van de gelden uit het Binnenstadfonds niet veel regels moeten gelden. In de context van de corona hebben wij als PS hier bewust voor gekozen en in die zin is de aanbeveling van Decisio wat ons betreft terecht, maar dient wel geplaatst te worden met deze opmerking. Tenslotte, voorzitter, ik sluit me helemaal aan bij de suggestie collega Bernadette van den Berg van de ChristenUnie om te vragen, ook aan het college, om iets toe te voegen aan het advies van de onderzoekscommissie.

De voorzitter. En dan is er een vraag van mevrouw Udinga van de VVD-fractie.

Mevrouw Udinga: Dank u wel, voorzitter. Ja, u heeft een aantal vragen. Ik heb ook een vraag aan u: vindt u niet dat dit onderzoek te voorbarig is geweest? Is dit onderzoek nu, op dit moment, het juiste instrument om te achterhalen hoe het gaat, want een aantal van de steden zijn nog helemaal niet klaar. Hoe kunnen wij iets meten wat nog niet klaar is? Hoe vindt u dat? Is dit onderzoek te voorbarig?

De voorzitter. Mijnheer Pormes.

De heer Pormes. Dank u wel voor deze vraag. Dan ben ik iets langer aan het woord. Nee hoor, het is niet voorbarig, maar ik deel uw standpunt dat er nog wel stappen gemaakt moeten worden. En dan ben ik ook benieuwd hoe dit proces zich voortzet en ik hoop in elk geval dat bij het aantreden van het nieuwe college, dat we dit wel weer gaan agenderen.

De voorzitter. Mevrouw Udinga.

Mevrouw Udinga: Ja, dank u wel, want de naam van dit onderzoek is 'de Maatschappelijke effecten'. Bent u het met mij eens dat je effecten pas na langere termijn kunt meten en dat we nu nog eigenlijk helemaal niet in staat zijn om die effecten te meten?

De voorzitter. Mijnheer Pormes.

De heer Pormes. Voor een deel ik dat ook wel, maar misschien moet je ook afvragen of we niet verder moeten gaan, om uitsluitend te kijken naar die maatschappelijke effecten. Er zijn ook andere effecten die we kunnen meten en ja, dat is aan ons natuurlijk om te kijken wat het vervolg kan zijn. En dat er misschien een iets bredere onderzoeksvraag moet worden gesteld. Dank u wel, voorzitter

De voorzitter. Dat was meteen het einde van uw bijdrage. Dank u wel, mijnheer Pormes. Dan gaan wij nu luisteren naar de voorzitter van de commissie van onderzoek, de heer Nijmeijer. Nadat de heer Nijmeijer heeft gesproken, zal ik ook aan het college gaan vragen, omdat er wel een uitdrukkelijk verzoek ligt om even te reageren op of zij kunnen leven met de aanbevelingen zoals die geformuleerd zijn. Mijnheer Nijmeijer.

De heer Nijmeijer (voorzitter commissie van onderzoek): Dank u wel, voorzitter. Ja, u hebt een mooi Staatsstuk gekregen van de commissie van onderzoek. Voor de commissie van onderzoek was dit een opdracht die wij hebben uitgevoerd in opdracht van PS en een uitvoering van het onderzoeksprogramma in december 2022. We hebben in dat onderzoeksprogramma ook aan de

Staten voorgelegd dat wij een maatschappelijke kosten-batenanalyse zouden maken van het Binnenstadfonds en daarmee bent u allemaal akkoord gegaan, en wij zijn heel blij dat we het uitgevoerd hebben. Ik heb nu net heel veel collega's, Statenleden, gehoord en dat ging natuurlijk over de inhoud, de uitkomsten van de twee studies die voorliggen: één is door GS gedaan en parallel daaraan heeft de commissie van onderzoek PS, zeg maar, in opdracht van PS het onderzoek uitgevoerd wat de Decisio heeft gemaakt en deze twee zijn wat complementair aan elkaar en geven een goed beeld over wat er gebeurd is. En wat zijn dan de conclusies die je als commissie van onderzoek trekt, want voor de commissie van onderzoek was het van groot belang om te kijken wat is nu de eerste ervaring die je opdoet met zo een maatschappelijke kosten-batenanalyse? Is dat een instrument die we vaker zouden kunnen inzetten en terecht dat u ook de vraag stelt: is dit een meerwaarde voor ons? Geeft dit ons meer inzicht? Nou ja, die conclusie mogen we straks met elkaar trekken, maar we hebben ook al een aantal conclusies getrokken en die trekt ook Decisio. Dat als je een goede maatschappelijke kosten-batenanalyse wil maken en je wil die achterliggende zaken meten, dat je van tevoren even goed moet nadenken: heb je alles wel voldoende SMART geformuleerd? Is de tijdsperiode wel goed? Doe je het wel op het juiste moment? Toets je dat ook op het juiste moment? Die ervaring hebben nu wel opgedaan en terecht, u stelt de vraag: is niet wat te voorbarig geweest? Dat is ook een van de conclusies die Decisio zelf trekt: we kunnen nog niet alles meten. Dat is natuurlijk wel een ervaring die we nu met elkaar opdoen aan de hand van dit onderzoek. En ik... Wat ik nu wel hoor van al mijn collega's, die hier in de Staten zitten of in deze commissie zitten, eigenlijk zeggen we: die aanbevelingen die Decisio doet, gaan niet zozeer over het Binnenstadfonds maar gaat meer over het instrument van een maatschappelijke kosten-batenanalyse - heeft het de nodige effecten in de samenleving? Die aanbevelingen, die worden door het grootste deel van u in ieder geval omarmd, daar is commissie van onderzoek ook erg blij mee en we zijn ook heel blij dat wij deze uitkomst ook met u kunnen delen. Daarnaast heeft u nog een aantal vragen gesteld die gaan over de inhoud en de effecten van het Binnenstadfonds zelf, dat is de politiek-inhoudelijke discussie, die ook gevoerd moet worden aan de hand van de documenten die nu zijn geleverd. Daarvoor heeft u GS hier zitten, daar kunnen ook nog de vragen over gesteld worden. En misschien geeft het u straks, als het in deze stukken aan de Staten worden aangeboden, alsnog aanleiding om dit in een later moment weer te agenderen, dan heeft u deze rapporten in ieder geval als voeding voor uw politiek-inhoudelijke discussie. Ik kom tot de conclusie, voorzitter, dat in het algemeen genomen hier positief staan ten opzichte van zo een maatschappelijke kosten-batenanalyse, dat we daar nog wel de nodige lering in hebben te doen met elkaar, want dat dit wel aanvullende informatie geeft aan het onderzoek dat BRO heeft gedaan, zeker als het gaat over de effectiviteit en efficiency van de verleende gelden, de subsidie - zijn de subsidieregels goed toegepast? Terwijl het Decisio natuurlijk meer gaat over het maatschappelijke kosten-baten effect. Voorzitter, ik zie dat de VVD nog een korte interruptie wil plegen.

De voorzitter: Regeren is vooruitzien, een vraag van mevrouw Udinga.

Mevrouw Udinga: Ja, misschien wel een hele lange... Nee hoor, een hele korte vraag. Is deze studie of deze evaluatie ook naar de betreffende gemeenten gestuurd? En zo ja, wat is hun reactie op dit rapport geweest?

De heer Nijmeijer (voorzitter commissie van onderzoek): Daar kan ik geen antwoord op geven, dat weet ik niet. Ik zal het navragen. Ik zal het u zo snel mogelijk laten weten, want dit is een terechte vraag die u stelt.

Mevrouw Udinga: Of kan het zijn dat zij van niets weten en nog steeds in de overtuiging zijn dat het BRO rapport, BRO evaluatie, dat dat het enige is wat er is opgeleverd en dat alles nog heel erg positief wordt beoordeeld?

De voorzitter: Mijnheer Nijmeijer.

De heer Nijmeijer (voorzitter commissie van onderzoek): Nogmaals, ik kan daar geen antwoord op geven of dit rapport ook gedeeld is met de gemeente. Ik weet wel dat ze betrokken zijn bij het onderzoek zelf, dus ik ga er ook van uit dat de resultaten met hun gedeeld zullen worden. Ik weet alleen niet of dat gebeurd is. Maar daar kom ik terug. Dank u voor deze vraag.

De voorzitter: Dank u wel, dan wil ik toch graag iemand uit het college vragen om nog te reageren op een enkele opmerking die richting het college is gegaan. Dat zal gedeputeerde Jumelet voor zijn rekening nemen. Hij heeft nu het woord.

Gedeputeerde Jumelet: Dank u wel, voorzitter. Die iemand mag ik zijn, dus dat komt goed. Het is natuurlijk het onderzoek wat de Staten zelf hebben geïnitieerd, dus ik denk dat het op dit moment vooral ook is een aantal vragen die aan de orde zijn gebracht, beantwoorden, zo goed en zo kwaad als dat kan omdat ik mijn collega Brink vervang, maar ik zal een poging wagen. Voorzitter, toch maar even op de inhoud zo, omdat er een aantal vragen heel specifiek zijn gesteld. Volgens mij was het de heer Steenbergen die een opmerking maakte over de verdeling van de middelen en hij had het over ja, in dit geval Assen en Hoogeveen. Hoe kom je daar nu toe tot die verdeling? En is dat nou op basis van inwoners of hoe zit dat precies? Er is in ieder geval wel ook gekeken naar de opgave en ook met gemeenten over gesproken en er is in die afstemming gesproken over de opgaven en op basis daarvan is ook een verdeling gemaakt. Misschien wel even goed om dat op te merken, ook gewoon omdat het een heel directe en expliciete vraag was. Als het gaat om de opmerking die, volgens mij, mevrouw Van den Berg ook stelde van de ChristenUnie. Aanbeveling vier, nou ja, wij hebben natuurlijk aanbevelingen gezien en ik denk dat het ook goed is hier op te merken dat we vooral ook willen kijken naar de desbetreffende aanbevelingen die zijn gedaan, om te kijken doe je daar dan ook in een mogelijk vervolg goed aan om daar rekening mee te houden. En ik stel vast, zeker als het gaat om de vierde aanbeveling, dat het logisch eigenlijk is, zeker als het gaat zeker om goed invulling te geven aan de kennis die je opdoet, dat zei ook voorzitter van uw commissie, de heer Nijmeijer. Ik denk dat het ook dan vanzelfsprekend, bij wijze van spreken, gezegd kan worden dat je dat dan ook opvolgt, zeker om het nog beter en op dit punt ook goed kunnen doen. Voorzitter, dan was er nog een vraag betreffende het Binnenstadfonds en dat was de heer Uppelschoten die daar een opmerking over maakte in de vragenronde, ook met de inspreker die heeft aangegeven dat hij het zeer waardevol vindt wat er allemaal gebeurd is in het Binnenstadfonds, maar het was even de discussie waar het betrof ook het dempend effect op de werkgelegenheid. Hoe zie je dat nou? Nou in de kern heeft het misschien niet altijd meer werkgelegenheid opgeleverd, maar in de algemeenheid in sommige gemeenten wel. Denkt u even in de corona-tijd ook aan bijvoorbeeld de tuincentra en als u nog even dat in gedachten... En we lijken het alweer helemaal vergeten, maar het was wel degelijk een, echt in belangrijke mate, een toename van zeker ook omzet bij dat soort bedrijven. Dus ik denk dat het goed is om dat ook in ogenschouw te nemen tegen de achtergrond van wat u hier voorbij hebt zien komen. Voorzitter, goed dat PS de werking en effecten van de Binnenstadfonds heeft gezien en dat ook ter sprake heeft gebracht, en ik denk dat het ook goed is om hier aan te geven dat we natuurlijk zagen dat vooral, en dat is ook op initiatief van uw Staten, dat het Binnenstadfonds heeft gewerkt, vanwege ook juist de problematiek binnen de binnensteden. Maar ik constateer ook, maar als college constateerden wij dat

het een goede aanvliegroute is geweest en dat het ook effect heeft geresulteerd moge duidelijk zijn. Ik was zelf aanwezig bij het bezoek op 7 december aan Meppel. Daar stonden we met elkaar in de Zwanenburg en als je het hebt over zo een rapport en een evaluatie, of een tussenstand, dan moet je gewoon constateren dat je daar staat in een verlaten winkelcentrum, maar dat het ook bewust aan de orde is, een verlaten winkelcentrum, omdat uiteindelijk het leeg moet raken om dan te kunnen transformeren. Dat zijn natuurlijk langjarige processen helaas, maar dat is wel de werkelijkheid en ik denk dat je dat voor ogen moet nemen ook, want ik denk dat de cijfers van die leegstand gewoon zitten in de cijfers van leegstand voor heel Meppel. En ja, dan moet je constateren dat, dat ben ik het wel met een aantal van u ook eens, dat dat niet in een soort momentum is te vatten, maar dat je dat langjarig moeten moet proberen te beschouwen. Ik denk dat het goed is om daar ook in de volgende periode over te spreken, van hoe je een vervolg wilt geven aan zo een Binnenstadfonds. Dit jaar worden er nog een aantal zaken afgerond, zoveel als mogelijk en daar wordt ook door ons college met de gemeente hard aan gewerkt, met al die andere stakeholders en partners, om aan dat verhaal van de binnensteden leefbaar met veel bedrijvigheid invulling te geven. Ik dank ook de inspreker voor zijn opmerkingen in deze, omdat het er uiteindelijk over gaat dat je het niet doet voor ons hier, je doet het uiteindelijk voor ondernemers, voor de levendigheid, voor onze inwoners. Voorzitter, tot zover. Even een algemene reactie. Ik had geen tijd hier staan, dus ik dacht ik maak even gebruik van. Dank u wel.

De voorzitter: Er is overigens nog een vraag van de heer Van der Meijden van de SP-fractie.

De heer Van der Meijden: U stelt dat de werkgelegenheid in de kernen niet is toegenomen en de werkgelegenheid buiten de kernen wel. Met name als voorbeeld geeft u tuincentra en dat heeft weer te maken met corona. Dan is de vraag: als er nou geen corona was geweest, was er dan ook geen toename van werkgelegenheid geweest? Ik vind de combinatie niet kloppen. Corona en werkgelegenheid in tuincentra dat... Ik zie het verband niet.

Gedeputeerde Jumelet: Voorzitter, uit empirisch onderzoek kan blijken dat... Maar goed, het moet dan maar zo zijn dat ik de dingen maar even bij elkaar noem, omdat ze, heel simpel gezegd, als je terugkijkt wel met elkaar te maken hebben. Ik heb geen wetenschappelijk onderzoek gedaan, dus daar hebt u gelijk, maar ik heb wel een aantal dingen geconstateerd. Volgens mij was het de opmerkingen van de heer Uppelschoten van de PVV, die gaat over: je ziet dat de werkgelegenheid niet toeneemt, de heer Stadman heeft er net zelf als inspreker ook op gereageerd, maar je ziet tegelijkertijd dat het in algemene zin wel zo is en dan kun je concluderen dat je op een aantal momenten ergens wel ook die toename ziet, omdat gewoon het koopgedrag op een bepaald moment veranderd is en hier toeneemt en daar afneemt. Dat is een conclusie die ik vanuit de empirische waarneming, vanuit de ervaringen gewoon heb gedaan. Dat is het dan op dit moment, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, dat was dan bijna het einde van de eerste termijn, want de heer Uppelschoten heeft nog een korte nabrander.

De heer Uppelschoten: Ik heb ook gevraagd aan GS of jullie zelf niet zo een effectenonderzoek voortaan willen en niet alleen een onderzoek naar de besteding van gelden en de output zal ik maar zeggen, want jullie zijn toch ook zeer geïnteresseerd naar de effecten van zo een fonds? En dat type tweede onderzoek, dat dat een soort onderzoek is, wat jullie zelf willen entameren als GS.

De voorzitter. Uw vraag is helder. De heer Jumelet.

Gedeputeerde Jumelet. Ja, voorzitter, ik stel vast dat dat ook zo is. Alleen het hele traject is nog niet afgerond, dus ik kan me ook voorstellen. Dat was ook de opmerking van de VVD, van mevrouw Udinga, die ook opmerkte: ja, dit is nu een momentum, maar het zou goed zijn om te kijken van wat het werkelijk als effect heeft gebracht. Maar dan nog moet je constateren dat je niet alles weet en nog niet alles kunt constateren, ook als je zo een regeling af hebt. Maar het is een goede zaak, denk ik, naar de effecten te kijken, want als het gaat om investeringen, ook in het vervolg, dan zul je ook dat gewoon mee moeten kunnen nemen, voorzitter.

De voorzitter. Dank u wel en daarmee is dan de eerste termijn ten einde. Ik vraag nog aan de spreker of die nog behoefte heeft om een aanvulling te doen. Hoeft niet perse, maar het mag. Nee. Als u dat wilt, dan moet u dat hier doen. Oké, is goed. Dank u wel. Nou, dan is er nog ruimte voor een tweede termijn, alhoewel ik op grond van de eerste termijn en de woorden van de voorzitter van de commissie van onderzoek de neiging heb om het reeds af te sluiten. Maar ik vraag toch nog even: heeft iemand nog behoefte om iets te zeggen? Mijnheer Zuur, mijnheer Nijmeijer en mevrouw Udinga, maar dan gewoon de volgorde. Nou zie ik inmiddels zoveel vingers, dan ga ik een hele rijtje af. Mijnheer Zuur, even van uw plaats, want ik neem aan dat het gewoon kort is.

De heer Zuur. Ja, dank u wel, voorzitter. Een paar reacties op de bijdragen van andere fracties, met ook nog wel een vraag. De SP noemt de investeringen, waar die terecht komen. Ik hoor ze in een nazin nog even heel licht opmerken: €16 miljoen door derden. Investering, vaak is de SP daar juist op gefocust. Ik zou dat juist als eerste willen benoemen, daar is wel €16 miljoen geïnvesteerd door derden en de investeringen in de steden betreft ook het inrichten van openbare ruimte en een aantal meer cultureel-achtige investeringen. Ik doel even op de gemeente Coevorden, bijvoorbeeld de historie een prominente plek te geven. De VVD had het over niet tijd verdragend werken, om heel veel onderzoek van tevoren te doen en dan pas een regeling te hebben. Het lijkt me wel goed dat PS zich daarover echt dan ook uitspreekt, als dat aan de orde is: wat willen we voor die tijd bepalen om na die tijd te kunnen meten? En de ChristenUnie had het over het aanscherpen van de aanbevelingen eventueel. Ik ben wel benieuwd waar dat eventueel toe zou kunnen leiden, waar zij dan aan denken. Dat is voor ons even de bijdrage in tweede termijn.

De voorzitter. Dank voor deze laatste uitlokking. Mijnheer Omlo, heeft u nog? Nee. Mevrouw Uildriks? Ja.

Mevrouw Uildriks. Ja, namens de D66-fractie zullen wij de twee besluiten in het stuk steunen en wat ons betreft kan het als A-stuk naar de PS.

De voorzitter. Dank u, voorzitter. Dank u wel voor die aanvulling. Mijnheer Steenbergen? Mevrouw Udinga.

Mevrouw Udinga. Dank u wel, voorzitter. Om in de toekomst goed te kunnen bepalen welke keuzes wij maken als het gaat om het vragen om extra evaluaties of maatschappelijke effect rapportages, ben ik nog wel benieuwd hoe dit rapport tot stand is gekomen en wat het heeft gekost? Dat mag ons ook schriftelijk toekomen. Dank u wel.

De voorzitter. Dank u wel en mooie suggestie daar ook bij. Dan mijnheer Loof.

De heer Loof: Ja, dank u, voorzitter. Heel kort, want ik was net met mijn bijdrage niet toegekomen aan de slotconclusie eigenlijk. De kern van de aanbevelingen van het hele rapport stelt bij de inrichting van regelingen, zoals het Binnenstadfonds SMART-geformuleerde doelstellingen vast, zodat er kan worden bijgestuurd en aan het eind de effecten goed geëvalueerd kunnen worden. De Partij van de Arbeid vindt dat een waardevolle aanvulling, met aanbevelingen, met dien verstande dat er dan ook extra tijd en middelen gereserveerd moeten worden aan de voorkant. Dat we er goed over moeten hebben of het bij elk project als zodanig ook toegepast zou moeten worden, in de lijn van zoals de heer Zuur dat net heeft verwoord. Dank u, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan, mevrouw Van den Berg.

Mevrouw Van den Berg: Ja, dank u, voorzitter. Een combinatie van mijn punt wat nog blijft staan en de vraag van de heer Zuur over de besluittekst die voorligt en dan met name het tweede punt. Daar staat: aan Gedeputeerde Staten het verzoek mee te geven met de aanbevelingen rekening te houden bij de inrichting van het toekomstige provinciale regelingen met cofinanciering. Dat 'rekening houden met' vind ik een beetje weinig SMART, dus ik kijk ook even naar de voorzitter van de commissie. Kunnen we dat niet specifieker maken door misschien, nou bijvoorbeeld het evaluatieplan te noemen? Ik hoor meer suggesties, want anders dan is het aan GS om daar al dan niet vorm aan te geven? Volgens mij moeten wij daar zelf helder stelling innemen.

De voorzitter: Maar wellicht wordt elke regeling sowieso aan u voorgelegd, dus dat gaan we zien, maar dat horen we zo van de voorzitter van de commissie van onderzoek. Dan, mijnheer Van der Meijden.

De heer Van der Meijden: Ja, dank u, voorzitter. Ik wil de heer Zuur bedanken voor zijn beantwoording van mijn vraag. Ik wil eigenlijk een vraag en aandacht aan gedeputeerde vragen met betrekking tot mijn opmerkingen over subsidies, het meer oormerken van subsidies, wat vindt u daarvan?

De voorzitter: Dat horen we straks. Dat was het dan, mijnheer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten: Ik deel de zorg dat als je van tevoren heel veel wil onderzoeken en vastleggen, dat dan onderzoeken en ook subsidieregelingen heel ingewikkeld worden of misschien wel heel erg vertraagd worden. Maar het zou toch goed zijn om in zo een ex-ante onderzoek in ieder geval de effecten die je wil nastreven, om die proberen te benoemen, zodat je naderhand ook kunt vaststellen of je iets bereikt hebt of niet. Dat is volgens mij de essentie van zo een ex-ante onderzoek, dat je weet waar je mee bezig bent of wilt zijn.

De voorzitter: Dank u wel. Dan mijnheer Pormes niet. Dan stel ik voor dat we het zo doen, dat we eerst de heer Jumelet even vragen om een reactie op de vraag van mijnheer Van der Meijden en dan kan mijnheer Nijmeijer als voorzitter van de commissie het agendapunt zo meteen afsluiten. Heer Jumelet.

Gedeputeerde Jumelet: Voorzitter, het is denk ik goed om te bedenken dat dat ook weer allerlei kwesties met zich meebrengt, maar als u het hebt over de prestatieafspraken die je maakt met de gemeente, zou je dat ook als oormerken van de subsidies kunnen zien. Dus ik denk dat het goed is om vooral bij uw opmerking na te denken, ook over wat bedoelt u nu precies? Dat hebt

u waarschijnlijk vast in uw hoofd, maar dat u wel ook weet dat we niet zomaar alleen maar een bedrag over maken en zeggen: tot ziens, we zien we elkaar over een paar jaar wel weer. Nee, het is natuurlijk zo dat je met gemeenten, met partners, gesprekken hebt en dan ook prestaties afspreekt. Dus ik denk dat u, als u het zo ziet, dat u dan op uw wenken bediend wordt, ondanks dat het misschien anders lijkt. Maar dat is in dat samenspel met de opgave voor ogen, met gemeenten op dit moment gewoon over werkwijze, voorzitter.

De voorzitter. Dank u wel, nog een korte reactie van mijnheer Van der Meijden daarop.

De heer Van der Meijden: Ik begrijp dat dat moeilijk te duiden is, dat ben ik met u eens. Maar in het BDO onderzoek zie je dus, zeg maar, mooie foto's staan, bijvoorbeeld van een plaats, Roden waar heel prominent het nieuwe pand van Jumbo staat. Kijk en dan vraag ik me af of dan de subsidie daarnaartoe gegaan is. Hoe is dat nou precies gegaan? Want dat lijkt mij niet zinvol om een grootgrutter als Jumbo een subsidie te geven.

Gedeputeerde Jumelet: Als de heer Van der Meijden de vrees heeft voor grootgrutters dan is dat zijn vrees, maar ik denk dat we de prestatieafspraken anders hebben dan dat we Jumbo subsidiëren, laat dat duidelijk zijn.

De voorzitter. Dank u wel, en dan als laatste het woord aan de heer Nijmeijer als voorzitter van de commissie van onderzoek.

De heer Nijmeijer (voorzitter commissie van onderzoek): Dank u wel. Mijn laatste optreden in deze commissie. Voorzitter, dank, allemaal hartelijk dank. Het is fijn om te horen hoe we het allemaal hebben gedaan en dat we uiteindelijk wel met een bepaald tevredenheidsgevoel, hoewel de uitkomsten van het rapport dat niet altijd deelden. De VVD stelde mij de vraag of de gemeenten inmiddels kennis hebben van dit rapport, dat is nog niet het geval. Ik heb even contact gehad met de griffie, maar dat gaat nu na deze vergadering gebeuren, dus de gemeenten krijgen ook dit rapport. Dit rapport was in principe ook bedoeld voor u en daarna, wanneer u hier kennis van heeft genomen, gaat het dus naar de gemeente toe. Daarnaast krijgt u schriftelijk bericht over de totstandkoming, daar staat ook wel iets in het in het stuk hoe het tot stand is gekomen. Ik weet niet hoe expliciet u het nog wel hebben, welke mensen erbij betrokken zijn geweest of hoeveel tijdsinvestering. Maar wel... En de kosten. Ik zal zorgen dat u, en dat iedereen trouwens, die informatie krijgt.

De voorzitter. Er is een vraag van de heer Zuur van het CDA.

De heer Zuur: Ja, mijnheer Nijmeijer, of mijnheer de voorzitter, een vraag aan de heer Nijmeijer. De totstandkoming van van dit onderzoek, dat is toch prima te vinden, ook in de verslagen van de commissie van onderzoek, waar alle fracties in vertegenwoordigd zijn?

De heer Nijmeijer (voorzitter commissie van onderzoek): Ja, maar ik begrijp dat de VVD daar graag nog eens een keer een op een opeenstapeling wil hebben of een soort archief uitdraai van alles. Maar dat zeg ik toe, dat lijkt me prima.

De voorzitter. Mevrouw Udinga van de VVD-fractie.

Mevrouw Udinga: Het allerbelangrijkste is dat we gewoon even willen weten: wat heeft dit nou gekost? Dat is eigenlijk de belangrijkste vraag, dus u mag ons ook gewoon koud een getalletje opsturen, zijn we ook tevreden.

De heer Nijmeijer (voorzitter commissie van onderzoek): We doen dat per mail en heeft iedereen het, en dat lijkt me heel goed om dat met elkaar te delen. Dan gaan we dat doen, dus dat lijkt me heel slim. Mevrouw Van den Berg vroeg nog of de besluittekst nog aangepast kan worden, met name bullet twee, dat is een verzoek aan GS om vooraf bij vaststelling van regelingen, of bij het ontwikkelen van regeling ook rekening te houden dat we ook een maatschappelijke Kosten-batenanalyse eventueel meegewogen kan worden. Maar uiteindelijk gaat PS, en dat staat ook wel bij de aanbevelingen bij nummer twee dacht ik, dat wij hier bepalen of er een maatschappelijke kosten-batenanalyse komt en hoe de inhoud daarvan is. Dus het is vooral aan GS het verzoek om op de voorhand alvast rekening mee houden dat dit er zou kunnen komen, het verzoek van PS, maar u bepaalt hier per regeling of het wel of niet een gewenste onderzoeksmethode is om te kijken: halen we onze doelen met elkaar? Maar als u er prijs op stelt, ik ben vandaag erg gewillig, dus als u er prijs op stelt om de tekst juist op dat punt wat scherper te willen hebben, dan ben ik bereid om dat te doen. Dan wordt dat een B-stuk, dat weet ik. Dat wordt het een B-stuk, maar dan neem ik aan dat we niet weer de discussies opnieuw gaan voeren, maar dat het een B-stuk met een hamerslag wordt. Uiteindelijk bepaalt het presidium dat. Gewoon zo laten. De tekst zo laten, wordt het niet anders van. Ik ben heel gewillig vandaag, ik zei het al.

Mevrouw Van den Berg: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Van den Berg.

Mevrouw Van den Berg: Praktisch voorstel: het lijkt me goed dat we even na deze vergadering kijken of we dit wat aanscherpen kunnen en mocht dat het geval zijn, dan komt er een gewijzigde besluittekst. En ik vermoed dat dat niet zo spannend is dat daar nog een uitgebreide raadslaging over gevoerd moet worden, maar dat kan natuurlijk dan altijd nog.

De voorzitter: Ik zou u sterk in overweging willen geven om dit stuk als A-stuk door te laten gaan, waarbij de uitvoering van volgende stukken rekening te houden met datgene wat hier gezegd is, maar dat kunt u daar gerust in meenemen. Ik geef weer het woord aan mijnheer Nijmeijer.

De heer Nijmeijer (voorzitter commissie van onderzoek): Ik laat de praktische deel graag over aan het presidium, dus hoe we hiermee om moeten gaan, dus ik stel voor om dat dat dan ook niet te veranderen. Volgens mij heb ik nu een aantal vragen beantwoord die nog gesteld waren. Ik heb niemand overgeslagen? Nou dan, dan sluit ik bij dezen mijn microfoon.

De voorzitter: Dank u wel en dan concludeer ik voorlopig af dat dit stuk waarschijnlijk toch als A-stuk in PS gaat verschijnen. En ik zag nog een beweging bij gedeputeerde Jumelet.

Gedeputeerde Jumelet: Ja, voorzitter, want een nabrander, dat heb je als je toch wat te ondersteuning hebt, daar aan de zijkant. Dank in ieder geval voor het toesturen van het berichtje op de vraag, namelijk van de heer Van der Meijden: hoe kan het nou zo zijn met de Jumbo? Dat blijkt een, zoals het dan heet een gevelverbeteringssubsidie te zijn, gegeven vanuit de gemeente. Dus dan weet u dat ook, ben ik volledig.

De heer Van der Meijden: Voorzitter, dat wist ik, maar het is een heel nieuw gebouw. Het is geen gevelverbetering.

De voorzitter: In ieder geval is dat de informatie die ik heb gekregen. Bij deze, dank u wel. In ieder geval is de gevelverbetering goed geslaagd, want het ziet er nu uit als een nieuw gebouw. Daarmee sluit ik agendapunt 8 af.

9. IPO-, SNN-, EU-aangelegenheden, NRK en Verbonden partijen

De voorzitter: Dan hebben we nog agendapunt 9 voor overige aangelegenheden en daar heb ik een spreker, te weten de heer Loof, die zich daarvoor heeft gemeld.

De heer Loof: Dank u, voorzitter. Ik had me aangemeld voor agendapunt Noordelijke Rekenkamer, maar net als de heer Veldsema vorige week heb ik even een trucje toegepast om aan het woord te kunnen komen, want ik heb helemaal niks te melden over de Noordelijke Rekenkamer, al zou het wellicht een idee zijn om de Noordelijke Rekenkamer te vragen een gedegen onderzoek te doen naar het functioneren van commissievoorzitters. En om de NRK op weg te helpen is het wellicht handig om bij de heer Vegter, Siemen, te beginnen en ik heb daar ook alvast enkele aanbevelingen en conclusies en dan kan het onderzoek eigenlijk wel achterwege blijven. SMART-geformuleerd of niet, maakt allemaal niet uit. Siemen, je hebt het goed gedaan. Gaat dan nog even door, want ik heb nog even wat informatie gekregen vanuit de griffie, die hebben even in de archieven gedoken. Je bent al vanaf 2015 voorzitter van een commissie: in de eerste periode van OGB en de afgelopen periode van de FCBE. Dus je mag je vanaf nu, met recht, een veteraan noemen. Je hebt nauwelijks verzuimd, heb ik begrepen. Strakke leiding staat er, nou toe maar, en nog wat dingetjes. Even kijken. Je was eigenlijk wel een doortastende voorzitter, en tegelijkertijd mateloos relaxed. Als tegenover jou zitter, was het een genoegen om tijdig, niet zulke spannende onderwerpen te kijken naar je houding, je mimiek en je grimassen. En als je je al ergerde, dan wist je dat goed te verbergen, en als je tevreden was, liet je dat goed zien. Mooie eigenschappen van een voorzitter. Wat ons het meeste bij zal blijven denk ik, dat is net al even gememoreerd, zijn humorvolle aan- en afkondigingen van sprekers en daarbij spaarde je helemaal niemand. Zelfs je eigen fractievoorzitter niet, de door ons zeer gewaardeerde heer Van Dekken, die je onlangs nog voorzag van het nu al historisch geworden commentaar: Tot zover de onnavolgbare bijdrage van de heer Van Dekken. Siemen, namens de commissie FCBE willen we jou hartelijk bedanken voor je inzet, je leiding, je wijze woorden en daar hoort een presentje bij. En dan moet ik wel even echt iets voorlezen, want ik heb het drie keer gelezen heb en ik snap het zelf nog niet. Je krijgt een bos bloemen en een klein presentje, een schaalpje voor bijvoorbeeld snoepjes, blokjes kaas, et cetera... Opletten. Met in het midden een zwart schaap. Dan zou je kunnen denken: een zwart schaap? Is Siemen een zwart schaap? Nee, zeker niet, maar voor Siemen geldt dat hij vooraf best wel eens gespannen was, in zijn rol als voorzitter, voor een vergadering, maar dan draaide het vervolgens als een tierelier. Bij schapen zie je dat ook: slechts één leidt de weg en dat is het zwarte schaap, het schaap in het midden. Net zoals de Statenzaal de Balloerkuil voorstelt. Die staat symbool voor jou als voorzitter, je bent juist als voorzitter het middelpunt die de rest, lees de commissie, bij elkaar houdt tijdens de vergaderingen. Tot zover, dank je wel.

De voorzitter: Ik zal het hier niet lang meer maken, ook letterlijk niet hier, maar ik aanvaard de woorden in dankbaarheid en ik heb het van de eerste tot en met de laatste minuut met veel plezier voor jullie gedaan. Het was mij een genoegen, het was een eer om jullie voorzitter te zijn.

10. Sluiting

De voorzitter: Dan kom ik nu toe aan mijn laatste handeling als voorzitter van de commissie: Ik sluit nu deze vergadering.